

18.4.2024

A9-0085/ 001-001

POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY 001-001
které předložil Výbor pro zahraniční věci

Zpráva

Tonino Picula, Karlo Ressler

A9-0085/2024

Zřízení nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu

Návrh nařízení (COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD))

Pozměňovací návrh 1

POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY EVROPSKÉHO PARLAMENTU*

k návrhu Komise

2023/0397 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o zřízení nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 212 a čl. 322 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,
s ohledem na stanovisko Účetního dvora,

s ohledem na společné prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Komise týkající se výjimečné povahy nástroje pro Ukrajinu,

* Pozměňovací návrhy: nový text či text nahrazující původní znění je označen tučně a kurzivou, vypuštění textu je označeno symbolem **■**.

v souladu s řádným legislativním postupem,
vzhledem k těmto důvodům:

- (-1) *Unie je založena na hodnotách demokracie, právního státu a dodržování lidských práv, které jsou součástí kodaňských kritérií, jež jsou klíčovým souborem kritérií pro členství v EU.*
 - (-1a) *Proces rozšíření je založen na stanovených kritériích a spravedlivých a přesně vymezených podmínkách. Každý příjemce by měl být posuzován podle svých vlastních výsledků. Aby se vyhlídka na rozšíření stala skutečností, je i nadále zásadní důsledně dodržovat přístup „základní zásady na prvním místě“. Přístup „základní zásady na prvním místě“ spojuje právní stát a základní práva s dvěma dalšími klíčovými oblastmi procesu přistoupení: správa ekonomických záležitostí – posílené zaměření na hospodářský rozvoj a lepší konkurenceschopnost – a posílení demokratických institucí a reformy veřejné správy. Pokrok na cestě k přistoupení závisí v případě každého žadatele na dodržování hodnot Unie a na jeho schopnosti zavést a provádět potřebné reformy s cílem přizpůsobit svůj politický, institucionální, právní, správní a hospodářský systém pravidlům, standardům, politikám a postupům v Unii za současného prosazování dobrých sousedských vtaů.*
 - (-1b) *Politika rozšíření o západní Balkán má geostrategický význam pro bezpečnost, mír a stabilitu s ohledem na dynamické změny a mezinárodní prostředí, zejména v návaznosti na útočnou válku Ruska proti Ukrajině, která dala rozšíření nový smysl a podnět. Nicméně cestu zemí západního Balkánu směrem ke členství v EU je třeba pevně ukotvit ve hmatatelném a konkrétním pokroku v oblasti reform. K zajištění úspěchu rozšíření je zapotřebí skutečné politické vůle jak v členských státech EU, tak v zemích procesu rozšíření. Dvacet let po summitu v Soluni se země západního Balkánu nacházejí v různých fázích přístupového procesu a mají různou dynamiku v úsilí o naplnění kapitol jednání.*
 - (-1c) *Nástroj předvstupní pomoci (NPP) je hlavním finančním mechanismem pro přípravu přistupujících zemí na jejich budoucí členství v Unii.*
- (1) Je ve společném zájmu Unie a **západobalkánských zemí**, aby **tyto země pokročily** v reformním úsilí zaměřeném na **své** politické, právní a hospodářské systémy za účelem **svého** budoucího členství v Unii. Vyhlídka na členství v Unii má silný transformační účinek, protože přináší pozitivní demokratické, politické, hospodářské a společenské změny.
 - (2) Je třeba **usilovat o co nejrychlejší přijetí a provádění acquis EU** a uvést některé výhody členství v Unii ještě před přistoupením. **Vedle přechodu k demokracii a dodržování základních práv a hodnot je** stěžejní výhodou hospodářská konvergence. Konvergence zemí západního Balkánu, pokud jde o HDP na obyvatele vyjádřený v paritě kupní síly, setrvává v současné době mezi 30 % a 50 % unijního průměru a nepostupuje dostatečně rychle.
 - (3) Aby Evropská komise tento nepoměr snížila, přijala sdělení o plánu růstu pro západní Balkán, který spočívá na čtyřech pilířích: a) zlepšení začlenění do jednotného trhu EU; b) posílení regionální hospodářské integrace založené na pravidlech a normách EU, a to plným provedením stávajícího akčního plánu pro společný regionální trh; c) prohloubení reformy zaměřené na urychlení **inkluzivního a udržitelného rozvoje** v regionu, podporu **hospodářského růstu založeného na ekologické a digitální transformaci**, hospodářské konvergence a posílení regionální stability a d) zřízení nového finančního nástroje: nástroj pro reformy a růst pro země západního Balkánu.

- (4) Provádění tohoto plánu růstu vyžaduje navýšení finančních prostředků v rámci nového specializovaného finančního nástroje, nástroje pro reformy a růst, který má regionu pomoci při provádění reformem *pro inkluzivní a udržitelný rozvoj*, při *podpoře stabilního investičního prostředí*, regionální *integrace* a *realizace* společného regionálního trhu.
- (5) V zájmu dosažení těchto cílů je třeba – s ohledem na investiční oblasti, *dekarbonizaci ekonomik a s cílem snížit strategické závislosti* – klást zvláštní důraz na odvětví, která mohou fungovat jako významné *hnací síly* sociálního a hospodářského rozvoje: *malé a střední podniky a mikropodniky, zdraví*, propojení, včetně dopravy, energetické, ekologické a digitální transformace, *výzkum a inovace*, vzdělávání a rozvoj dovedností *se zvláštním zaměřením na mladé lidi a investice do lidského kapitálu*.
- (6) *Udržitelná* dopravní infrastruktura je nezbytná ke zlepšení propojení mezi partnery ze západního Balkánu a *členskými státy* EU, *zejména se státy s přímou hranicí*. Měla by přispívat k začlenění regionu do Unie. Komise do svého návrhu na revizi transevropského dopravního systému (TEN-T) zahrnula nový koridor procházející oblastí západního Balkánu (Západovýchodní středomořský koridor). Síť TEN-T by měla být východiskem pro financování dopravní infrastruktury v daném regionu, *zejména takové, která již existuje, nebo u níž započal proces budování, a to s cílem dokončit stávající projekty před zahájením nových. Přednost by měly dostat ekologicky šetrné dopravní prostředky, jako je železnice, a dekarbonizace dopravy*.
- (7) Nástroj by měl podporovat investice a reformy, které pomáhají příjemcům razit cestu k digitální transformaci hospodářství a společnosti v souladu s vizí EU do roku 2030 předloženou ve sdělení Komise „Digitální kompas 2030: Evropské pojetí digitální dekády“¹, *a podporovat inkluzivní digitální ekonomiku, která je prospěšná všem občanům. Nástroj by se měl snažit, aby jim usnadnil dosažení obecných cílů a cílů v oblasti digitalizace souvisejících s Uníí, přičemž by měl upřednostňovat investice, které nejen podporují digitální transformaci, ale také zajišťují, aby toto úsilí bylo založeno na zásadách bezpečnosti, odolnosti a integrity*. Jak uvedla Komise ve svém sdělení z 15. června 2023², soubor opatření pro kybernetickou bezpečnost sítí 5G by měl být východiskem pro financování z prostředků EU k zajištění bezpečnosti, odolnosti a ochrany integrity *projektů* digitální infrastruktury v regionu.
- (8) Podpora Unie v rámci tohoto nástroje by *měla posílit a nikoliv* nahradit dvoustrannou a regionální podporu poskytovanou podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1529³, která je zaměřená na přípravu příjemců na členství v Unii, přičemž je třeba pokud možno využívat již existující mechanismy a struktury *a maximalizovat synergie. Hlavním finančním mechanismem pro podmíněnou předvstupní pomoc založenou na zásluhách zůstává nástroj předvstupní pomoci (NPP)*. Tento přístup by měl vycházet ze stávající metodiky rozšiřování, zejména z revidované metodiky z roku 2020⁴, a z hospodářského a investičního plánu⁵ z téhož roku.
- (9) Podpora v rámci tohoto nástroje by měla být poskytována za účelem splnění obecných a specifických cílů na základě stanovených *neustranných* kritérií a s jasnými platebními

¹ COM(2021)118 final.

² „Provádění souboru opatření EU pro kybernetickou bezpečnost sítí 5G“, COM(2023)4049 final.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1529 ze dne 15. září 2021, kterým se zřizuje nástroj předvstupní pomoci (NPP III) (Úř. věst. L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj?locale=cs>).

⁴ COM(2022)57 final.

⁵ COM(2020)641 final.

podmínkami *a na základě plnění klíčových milníků, cílů a podmínek*. Obecnými cíli nástroje by mělo být urychlení regionální hospodářské integrace *a sociální a územní soudržnosti a odolnosti*, postupná integrace s jednotným trhem Unie, sociálně-ekonomická konvergence ekonomik zemí západního Balkánu *směrem nahoru* a sladění s *hodnotami*, právními předpisy, pravidly, normami, politikami a postupy Unie s cílem dosáhnout členství v Unii. Nástroj by měl rovněž pomoci urychlit reformy související se základními zásadami procesu rozšíření, *jak jsou zakotveny v kodaňských kritériích*, včetně právního státu, *demokracie, nezávislosti soudnictví, lidských práv, základních práv*, zadávání veřejných zakázek a kontroly státní podpory, řízení veřejných financí, *boje proti praní peněz, vyhýbání se daňovým povinnostem, daňových úniků, daňových podvodů* a boje proti *všem druhům korupce a organizovaného zločinu, boje proti dezinformacím, jakož i ekologické transformace regionu směrem ke klimatické neutralitě do roku 2050, opatření na zmírnění změny klimatu a také ochrany životního prostředí i biologické rozmanitosti a podpory dobrých sousedských vztahů a řešení sporů v zemích západního Balkánu*. Tyto cíle by se měly vzájemně posilovat *a mělo by se pravidelně sledovat, jak se vyvíjí sociální a ekonomická situace v zemích západního Balkánu*. Podpora v rámci nástroje by měla rovněž posílit *partnerské iniciativy a iniciativy zaměřené na rozvoj partnerství s evropskými partnery s cílem posílit odborné znalosti a kapacity v zemích západního Balkánu*.

- (10) Nástroj by měl *respektovat dodatečnou podporu poskytovanou* v rámci jiných programů a nástrojů Unie. *Komise by měla zabránit* zdvojování mezi pomocí podle tohoto nařízení a jinou pomocí poskytovanou Unií, členskými státy, třetími zeměmi, mnohostrannými a regionálními organizacemi a subjekty.
- (11) Nástroj by měl zajistit soulad s obecnými cíli vnější činnosti Unie stanovenými v článku 21 Smlouvy o Evropské unii, včetně dodržování základních práv zakotvených v Listině základních práv EU, a podporu těchto cílů. Zejména zajistí ochranu a podporu lidských práv, *včetně práv všech menšin, a to i těch etnických a náboženských, LGBTI komunity a osob patřících k dalším zranitelným skupinám, demokracie* a právního státu, *kteří jsou zásadní pro proces přistoupení k EU*.
- (11a) *Nástroj by měl klást zvláštní důraz na místní malé a střední podniky, aby se zajistilo, že udržitelný rozvoj bude přímo propojen s místními podniky a podnikateli.*
- (11b) *Tento nástroj nepodporuje žádné činnosti nebo opatření těch příjemců, kteří jednají v rozporu s cíli posilování regionální bezpečnosti a stability.*
- (12) Činnosti v rámci tohoto nástroje by měly *splňovat nejvyšší klimatické a environmentální normy* a podporovat pokrok při realizaci cílů udržitelného rozvoje *a přispívat k dosažení vnitrostátních příspěvků podle Pařížské dohody, Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu v souladu se závazky v rámci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu*, Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti a Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci a neměl by přispívat ke zhoršování stavu životního prostředí ani by neměl životní prostředí či klima poškozovat. *Zejména financování v rámci nástroje by mělo být v souladu s dlouhodobými cíli snížení průměrné globální teploty a s cílem zvýšit schopnost zmírňovat dopady změny klimatu a schopnost přizpůsobit se nepříznivým účinkům změny klimatu, posílit odolnost vůči změně klimatu a podporovat biologickou rozmanitost, ochranu, oběhové hospodářství, udržitelné hospodaření s vodou a nulové znečištění*. Opatření financovaná v rámci nástroje by měla být v souladu s vnitrostátními plány příjemců v oblasti energetiky a klimatu, jejich vnitrostátně stanoveným příspěvkem a ambicí dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050. Nástroj by měl přispívat ke zmírňování změny klimatu a ke schopnosti

přízpůsobit se nepříznivým dopadům změny klimatu a měl by podporovat odolnost vůči změně klimatu.

- (13) Provádění tohoto nařízení by se mělo řídit zásadami rovnosti, **inkluzivity, spravedlnosti** a nediskriminace vypracovanými v rámci strategií Unie rovnosti, **jakož i v Deklaraci UNESCO o kulturní rozmanitosti a ve zprávách Evropské komise proti rasismu a nesnášenlivosti (ECRI)**. Mělo by podporovat **a rozvíjet** zásady genderové rovnosti **a začleňování genderového hlediska, zajišťovat smysluplné zapojení žen do rozhodovacích procesů** a posilování postavení žen a dívek a mělo by usilovat o ochranu a prosazování práv žen a dívek, **jakož i předcházet násilí páchanému na ženách a domácímu násilí a bojovat proti nim** v souladu s akčními plány EU pro genderovou rovnost a s příslušnými závěry Rady a mezinárodními úmluvami. **Kromě toho by nařízení mělo být prováděno při plném respektování evropského pilíře sociálních práv, a to i pokud jde o ochranu dětí a systém péče o děti a pracovní práva.** Provádění nástroje by mělo být v souladu s Úmluvou Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením **a jejím protokolem, jak je ratifikovala EU a její členské státy**, a mělo by zajišťovat dostupnost jeho investic a technické pomoci **v souladu se směrnicí (EU) 2019/882 v oblastech, jako je bydlení, doprava a veřejné prostory, včetně veřejné infrastruktury v městských i venkovských oblastech. Opatření by rovněž měla podporovat práva osob se zdravotním postižením na nezávislý život a začlenění, urychlovat přechod od ústavních zařízení k podpoře a nezávislému životu v komunitě.**
- (14) Toto nařízení by mělo **přispět k provádění zelené agendy** pro západní Balkán posílením ochrany životního prostředí, **včetně obnovy přírody a životního prostředí**, přispěním ke zmírňování změny klimatu a zvyšováním odolnosti vůči ní a urychlením přechodu na nízkouhlíkové hospodářství.
- (14a) **Toto nařízení by mělo podporovat evropský kodex chování pro partnerskou spolupráci a zásadu víceúrovňové správy s cílem připravit příjemce na budoucí provádění evropských strukturálních a investičních fondů.**
- (15) S ohledem na Zelenou dohodu pro Evropu coby evropskou strategii udržitelného růstu a na význam naplňování cílů v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti v souladu se závazky interinstitucionální dohody by měl nástroj přispívat k dosažení obecného cíle, kterým je vynakládat 30 % výdajů z rozpočtu Unie na podporu cílů v oblasti klimatu a na cíle v oblasti biologické rozmanitosti 7,5 % v roce 2024 a 10 % v letech 2026 a 2027. Alespoň 37 % nevratné finanční podpory poskytnuté prostřednictvím investičního rámce pro západní Balkán by mělo odpovídat cílům v oblasti klimatu. Nástroj by měl podporovat činnosti, které plně dodržují unijní normy a priority v oblasti klimatu a životního prostředí a zásadu „významně nepoškozovat“ ve smyslu článku 17 nařízení (EU) 2020/852¹.
- (16) Komise by měla ve spolupráci s členskými státy a příjemci **zajistit soulad, soudržnost, jednotnost a doplňkovost**, větší **transparentnost** a **silnou a trvalou odpovědnost** při poskytování pomoci, mimo jiné zavedením vhodných systémů vnitřní kontroly a politik boje proti podvodům **a vyšší měrou transparentnosti a průběžným hodnocením ze strany Komise s cílem chránit finanční zájmy Unie**. Podpora v rámci nástroje by měla být podmíněna tím, že jednotliví příjemci budou respektovat, **udržovat a zlepšovat** účinné demokratické mechanismy a instituce, včetně **fungujícího demokratického**

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088 (Úř. věst. L 198, 22.6.2020, s. 13).

parlamentního systému založeného na pluralitě politických stran, *svobody, nezávislosti a plurality sdělovacích prostředků a boje proti dezinformacím, zahraniční manipulaci s informacemi a vměšování*, a zásady právního státu, *včetně nezávislého soudnictví a boje proti korupci*, a že zaručí dodržování lidských práv *a kulturní rozmanitost* včetně práv osob patřících *ke všem* menšinám *a komunitám, včetně etnických a náboženských menšin, komunity LGBTI a osob patřících k jiným zranitelným skupinám. Další podmínkou by mělo být sladění se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou Unie, včetně přijetí omezujících opatření vůči Rusku, jakož i s vízovou povinností EU vůči třetím zemím.* Další podmínkou je, že se Srbsko a Kosovo konstruktivně, *s jasně měřitelným pokrokem a znatelnými výsledky*, zapojí do normalizace vzájemných vztahů za účelem úplného provedení všech svých závazků vyplývajících z dohody o cestě k normalizaci a z její přílohy o provádění, jakož i ze všech dohod uzavřených dříve v rámci dialogu, a zahájí jednání o komplexní dohodě o normalizaci vztahů.

- (17) Celková maximální částka podpory Unie prostřednictvím tohoto nástroje na období 2024–2027 by měla činit 6 miliard EUR v běžných cenách, z čehož až 2 miliardy EUR by měla tvořit nevratná podpora a 4 miliardy EUR zvýhodněné půjčky v rámci finanční pomoci poskytnuté Unií, která bude dotována částkou ve výši 2 miliard EUR. Nejméně polovina celkové částky by měla být přidělena prostřednictvím investičního rámce pro západní Balkán, včetně celé částky nevratné podpory, *méně než 1,5 %* technické pomoci a částky nezbytné k tvorbě rezerv na úvěry.
- (18) Toto nařízení stanoví pro celou dobu trvání tohoto nástroje finanční krytí, které má v ročním rozpočtovém procesu pro Evropský parlament a Radu představovat hlavní referenční částku ve smyslu bodu 18 interinstitucionální dohody ze dne 16. prosince 2020 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o rozpočtové kázní, spolupráci v rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení, jakož i o nových vlastních zdrojích, včetně plánu na zavedení nových vlastních zdrojů.
- (19) Odchylně od čl. 31 odst. 3 druhé věty nařízení (EU) 2021/947 by finanční závazek z půjček v rámci tohoto nástroje neměl být podporován zárukou pro vnější činnost. Podpora typu úvěrů poskytnutá v rámci tohoto nástroje by měla představovat finanční pomoc ve smyslu čl. 220 odst. 1 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046. Orientační výše finančních prostředků pro každého příjemce by měla být vypočtena na základě vzorce uvedeného v příloze I, který kombinuje podíl obyvatelstva země, jež je příjemcem podpory, na celkovém počtu obyvatel západobalkánského regionu a průměrný HDP na obyvatele v západobalkánském regionu vůči HDP na obyvatele příslušného příjemce, přičemž první z těchto faktorů má váhu 60 % a druhý 40 %. Jestliže nejsou splněny platební podmínky pro uvolnění prostředků, může Komise přerozdělit část nebo celou částku mezi ostatní příjemce, *přičemž při přidělování prostředků z nástroje zachová geografickou rovnováhu a zohlední nerovnoměrnost místní správní kapacity.*
- (20) Na toto nařízení by se měla vztahovat horizontální pravidla přijatá Evropským parlamentem a Radou na základě článku 322 SFEU. Tato pravidla jsou stanovena v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046¹ a upravují zejména postup týkající se sestavování a plnění rozpočtu prostřednictvím grantů,

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014, (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 (Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj?locale=cs>).

zadávaní veřejných zakázek, nepřímého řízení, finanční pomoci, operací kombinování zdrojů a náhrad vyplacených externím odborníkům, jakož i kontroly odpovědnosti účastníků finančních operací. **Pravidla přijatá na základě článku 322 SFEU rovněž zahrnují obecný režim podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie.**

- (22) V zájmu zajištění účinného provádění nástroje včetně usnadnění integrace příjemců ze západního Balkánu do evropských hodnotových řetězců by veškeré dodávky a materiály financované a pořizované v rámci tohoto nástroje měly pocházet z členských států, zemí, které jsou příjemci podpory, smluvních stran Dohody o Evropském hospodářském prostoru a zemí, na které se vztahuje příloha I nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947¹ a příloha I nařízení (EU) 2021/1529, a zemí, pro které Komise stanovila přístup k vnější pomoci v zemích, které jsou příjemci podpory, na základě vzájemnosti, ledaže tyto dodávky a materiály nelze za přiměřených podmínek získat v kterékoli z těchto zemí, **přičemž v takovém případě by zadávání zakázek mělo být v souladu se stávajícími i budoucími nařízeními EU o náležité péči v dodavatelských řetězcích.**
- (23) Při dodržení zásady, že rozpočet Unie se sestavuje každoročně, je třeba zajistit možnost uplatňování flexibility v souladu s nařízením (EU, Euratom) 2018/1046 u jiných politik, včetně přenosů a opětovného přidělování finančních prostředků, aby se zajistilo účinné využití prostředků Unie, a maximalizovaly se tak prostředky Unie dostupné v rámci nástroje.
- (23a) **Nástroje jsou nástroji reagujícími na výjimečné situace, a jejich financování a způsoby řízení by proto měly rozpočtovému orgánu zajistit plnou odpovědnost a kontrolu.**
- (24) Provádění nástroje pro země západního Balkánu by se mělo v jednotlivých zemích západního Balkánu, jež jsou příjemci podpory, opírat o soudržný, **jasný** a prioritní soubor cílených reforem a investičních priorit (program reforem) **v podobě měřitelných milníků a cílů**, který poskytne rámec pro posílení **inkluzivního a udržitelného** sociálně-ekonomického růstu, jasně formulovaný a sladěný s požadavky na přistoupení k Unii. Program reforem bude sloužit jako zastřešující rámec pro dosažení cílů tohoto nástroje. **Program reforem by měl být vypracován v úzké konzultaci s příslušnými zúčastněnými stranami, včetně vnitrostátních parlamentů, regionálních a místních zastupitelských orgánů a úřadů, sociálních partnerů a organizací občanské společnosti a odborníků prostřednictvím konzultací, s dostatečným časovým rámcem a transparentností a jasnými postupy navazujícími na poskytnuté podněty. Program reforem by se měl předložit Evropskému parlamentu.**
- (25) Vyplácení podpory ze strany Unie by mělo být podmíněno **tím, že nedochází k trvalé stagnaci**, dodržováním **jasných a předem stanovených** platebních podmínek a měřitelným pokrokem s odpovídajícími milníky a cíli při provádění reforem stanovených v programech reforem, které posoudí a formálně schválí Komise **na základě interních pokynů pro posuzování uspokojivého splnění platebních podmínek.**

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ze dne 9. června 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojem a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, mění a zrušuje rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 (Úř. věst. L 209, 14.6.2021, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj?locale=cs>).

Uvolnění finančních prostředků by mělo být odpovídajícím způsobem strukturováno, přičemž by mělo zohledňovat cíle nástroje.

- (26) Programy reforem by měly zahrnovat cílená reformní opatření a prioritní investiční oblasti společně s platebními podmínkami v podobě **měřitelných** kvalitativních a kvantitativních kroků, **jakož i odpovídajících milníků a cílů svědčících** o uspokojivém pokroku nebo o dokončení těchto opatření, a orientační harmonogram provádění těchto opatření. **Programy reforem by měly rovněž obsahovat orientační předběžnou kalkulaci nákladů na reformy a investice.** Tyto kroky by měly být naplánovány nejpozději na 31. srpna 2027, přestože celkové dokončování opatření, jichž se tyto kroky týkají, může být prováděno i po roce 2027, avšak nejpozději do 31. prosince 2028.
- (27) Programy reforem by měly obsahovat vysvětlení systému daného příjemce určeného k účinné prevenci, odhalování a nápravě nesrovnalostí **a všech druhů** korupce, **včetně korupce na vysoké úrovni, jakož i nepotismu nebo zvýhodňování**, podvodů a střetů zájmů při využívání finančních prostředků získaných v rámci tohoto nástroje a opatření, **které zabrání** dvojímu financování z tohoto nástroje a jiných programů Unie, jakož i od jiných dárců, **a zajistí integritu a optimální využití přidělených zdrojů. Po uvolnění finančních prostředků postačí průběžné finanční hodnocení prostřednictvím zavedeného systému řízení a kontroly podle rámce NPP III, aby se zabránilo překrývání.**
- (27a) **Programy reforem by měly obsahovat podrobné vysvětlení, jak přispívají ke spravedlivé a digitální transformaci regionu, a vysvětlit, jak příjemci zajišťují uplatňování práva a norem EU v oblasti životního prostředí, a zejména uplatňování zásady „významně nepoškozovat“.** Programy reforem by měly rovněž obsahovat vysvětlení, **jakým způsobem zajišťují smysluplnou účast a konzultace s regionálními a místními orgány a organizacemi občanské společnosti při přípravě a provádění programů reforem. Programy reforem by měly dále vysvětlit, jak pomáhají zlepšovat přístup veřejnosti k informacím a účast veřejnosti, včetně přístupu k informacím o životním prostředí.**
- (28) Opatření v rámci programů reforem by měla **■** přispět ke zlepšení účinnosti systému řízení a kontroly veřejných financí, k boji proti **všem druhům korupce, včetně korupce na vysoké úrovni, jakož i proti všem druhům druhu nepotismu nebo zvýhodňování, praní peněz, vyhýbání se daňovým povinnostem, daňovým únikům**, podvodům a organizované trestné činnosti **a střetům zájmů**, a k účinnému systému kontroly státní podpory, jehož cílem je zajistit spravedlivé podmínky pro všechny podniky. Tato opatření by měl příjemce provést do orientačního data, které by v případě jednotlivých opatření mohlo být stanoveno v počáteční fázi provádění nástroje.
- (29) **Komise by měla plány reforem po obdržení zveřejnit.** Komise by měla každý **předložený** program reforem **konzultovat s Evropským parlamentem a následně jej** posoudit na základě seznamu **jasných a nestranných** kritérií stanovených v tomto nařízení. Za účelem **■ doplnění** tohoto nařízení by **Komise měla být zmocněna k přijetí aktu v přenesené pravomoci. ■** Komise řádně zohlední rozhodnutí Rady 2010/427/EU a případně úlohu ESVČ, zejména při sledování splnění podmínek pro poskytnutí podpory ze strany Unie.
- (30) **Akt v přenesené pravomoci uvedený** v tomto nařízení by **měl** současně představovat pracovní program ve smyslu čl. 110 odst. 2 finančního nařízení, pokud jde o částku nevratné finanční podpory podle tohoto nařízení.

- (31) Vzhledem k potřebě flexibility při provádění tohoto nástroje by příjemce měl mít možnost podat Komisi odůvodněnou žádost o změnu **aktu v přenesené pravomoci**, pokud nebude v důsledku objektivních okolností nadále schopen zčásti nebo zcela splnit program reforem včetně příslušných platebních podmínek. Příjemce by měl mít možnost podat odůvodněnou žádost o změnu programu reforem, včetně případného navržení dodatků.
- (32) Komise by měla být schopna **navrhnout změnu aktu v přenesené pravomoci**, zejména s cílem zohlednit změnu dostupných částek.
- (33) V případě přerozdělení podpory v rámci tohoto nástroje **na základě jasných a nestranných kritérií**, které by vedlo k dodatečné podpoře příjemce, by měl tento příjemce **Komisi** předložit revidovaný program reforem s dodatečnými opatřeními, jichž má být dosaženo, **a ta jej předá Parlamentu**.
- (34) S každým příjemcem by měla být uzavřena **rámcová** dohoda, která stanoví zásady finanční spolupráce mezi Uníí a příjemcem a upřesní nezbytné mechanismy týkající se kontroly, dohledu, monitorování, hodnocení, podávání zpráv a auditu financování z prostředků Unie v rámci nástroje, pravidla pro daně, cla a poplatky a opatření týkající se prevence, odhalování, vyšetřování a nápravy nesrovnalostí, podvodů, **všech forem** korupce, **včetně korupce na vysoké úrovni, všech druhů nepotismu a zvýhodňování**, a střetů zájmů. S každým příjemcem by proto měla být rovněž uzavřena smlouva o úvěru, která obsahuje zvláštní ustanovení pro řízení a provádění financování poskytovaného ve formě úvěrů. **Rámcová dohoda i smlouva o úvěru se předkládají Evropskému parlamentu**.
- (34a) **Rámcová dohoda by měla stanovit povinnost příjemců zajistit v souladu se zásadami EU pro ochranu údajů a s platnými pravidly pro ochranu údajů shromažďování odpovídajících údajů o osobách a subjektech, které přijímají finanční prostředky, včetně informací o skutečném vlastnictví, a přístup k nim za účelem provádění programů reforem**.
- (35) Finanční podpora programů reforem by měla být možná i ve formě úvěru. V kontextu finančních potřeb zemí západního Balkánu je vhodné organizovat finanční pomoc v rámci diverzifikované strategie financování stanovené v článku 220a nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 a zřízené uvedeným článkem jako jednotná metoda financování, která by měla zvýšit likviditu dluhopisů Unie a atraktivitu a nákladovou efektivnost emisí Unie.
- (36) Je vhodné poskytnout příjemcům úvěry za vysoce zvýhodněných podmínek s maximální dobou trvání 40 let a nezahájit splácení jistiny před rokem 2034. Je rovněž vhodné odchýlit se od čl. 220 odst. 4 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046.
- (37) Vzhledem k tomu, že finanční rizika spojená s podporou příjemců formou úvěrů v rámci tohoto nástroje jsou srovnatelná s finančními riziky spojenými s úvěrovými operacemi podle nařízení (EU) 2021/947, rezervy na finanční závazky z úvěrů podle tohoto nařízení by se měly tvořit ve výši 9 % v souladu s článkem 211 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 a prostředky pro tvorbu rezerv by měly být čerpány z finančního krytí ve výši 2 miliard EUR v rámci tohoto nástroje.
- (38) S cílem zajistit, aby míra tvorby rezerv i nadále odpovídala finančním rizikům, by na Komisi měla být přenesena pravomoc přijímat akty v souladu s článkem 290 Smlouvy o fungování Evropské unie, pokud jde o změnu míry tvorby rezerv. Je obzvláště důležité, aby Komise v rámci přípravné činnosti prováděla odpovídající konzultace, a to i na odborné úrovni, **a také konzultace s příslušnými výbory Evropského Parlamentu**.

Tyto konzultace *by měly být* vedeny v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů¹. Pro zajištění rovné účasti na vypracovávání aktů v přenesené pravomoci *a jeho transparentnosti* obdrží Evropský parlament a Rada *od Komise* veškeré dokumenty současně s odborníky z členských států a jejich odborníci mají automaticky přístup na zasedání skupin odborníků Komise, jež se věnují přípravě aktů v přenesené pravomoci.

- (39) Aby se napomohlo maximální účinnosti finanční podpory Unie, pokud jde o přilákání dalších investic, a aby se zajistila kontrola EU nad výdaji, měly by být investice do infrastruktury na podporu programů reforem prováděny prostřednictvím investičního rámce pro západní Balkán. Jednotlivé projekty nebo programy je třeba předložit provozní radě investičního rámce pro západní Balkán k vyjádření až po splnění příslušných platebních podmínek stanovených v programech reforem. V případě, že příslušné platební podmínky pro investice nebudou splněny do jednoho roku, může Komise přerozdělit finanční prostředky na investice v rámci investičního rámce pro západní Balkán mezi zbývající příjemce.
- (40) Aby bylo zajištěno, že příjemci budou disponovat počátečními finančními prostředky na provádění prvních reforem, měl by mít každý příjemce přístup až k 7 % celkové částky předpokládané finanční pomoci ve formě předběžného financování v rámci tohoto nástroje v závislosti na dostupnosti finančních prostředků a na dodržení předběžných podmínek pro podporu v rámci tohoto nástroje.
- (41) Při poskytování podpory Unie příjemcům ze západního Balkánu je nezbytné zaručit flexibilitu a programovatelnost. Za tímto účelem by měly být finanční prostředky v rámci nástroje uvolňovány podle pevně stanoveného pololetního harmonogramu v závislosti na dostupnosti finančních prostředků, a to na základě žádostí o uvolnění finančních prostředků předložených příjemci a poté, co Komise ověří uspokojivé splnění jak obecných podmínek týkajících se makrofinanční stability, řádného řízení veřejných financí, transparentnosti a dohledu nad rozpočtem, tak příslušných platebních podmínek, *to jest provádění příslušných opatření*. Pokud nebude splněna určitá platební podmínka *nebo nebudou provedena příslušná opatření* v souladu s orientačním harmonogramem stanoveným v rozhodnutí o schválení programu reforem, může Komise zadržet veškeré finanční prostředky odpovídající této podmínce nebo jejich část. K vyplacení příslušných zadržovaných prostředků by mohlo dojít během příští lhůty pro uvolnění finančních prostředků a až do dvanácti měsíců po původní lhůtě stanovené v orientačním harmonogramu za předpokladu, že budou splněny platební podmínky *nebo budou provedena příslušná opatření*. Během prvního roku provádění by se tato lhůta měla prodloužit na 24 měsíců od počátečního záporného posouzení.
- (41a) *Aby se podpořila odpovídající úroveň transparentnosti, která prospívá ochraně finančních zájmů EU, je konečným příjemcem podpory z nástroje fyzická osoba nebo subjekt, který de facto přijímá finanční prostředky EU, což je v případě veřejného zadavatele dodavatel nebo subdodavatel. Vládní ministerstva, agentury nebo orgány, které dohlížejí na finanční prostředky, regulují je nebo spravují, by měly být považovány za konečné příjemce pouze tehdy, pokud se samy podílejí na realizaci a přímém použití práce nebo služby a nesou související náklady.*
- (42) Odchylně od čl. 116 odst. 2 a 5 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 je vhodné stanovit lhůtu pro vyplacení příspěvků do státních rozpočtů počínaje dnem sdělení rozhodnutí

¹ Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.

schvalujícího výplatu prostředků příjemci a vyloučit výplatu úroků z prodlení ze strany Komise příjemci.

- (43) V rámci omezujících opatření Unie přijatých na základě článku 29 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“) a čl. 215 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) nesmějí být přímo ani nepřímo zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje určeným právníckým osobám, subjektům či orgánům ani v jejich prospěch, **ani provozovatelům ze třetích zemí, kteří usnadňují obcházení sankcí EU**. Tyto určené subjekty a subjekty, které jsou jimi vlastněny nebo kontrolovány, proto nemohou být z tohoto nástroje podporovány.
- (44) V souladu s nařízením (EU, Euratom) 2018/1046, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013¹ a nařízeními Rady (ES, Euratom) č. 2988/95², (Euratom, ES) č. 2185/96³ a (EU) 2017/1939⁴ mají být finanční zájmy Unie chráněny prostřednictvím přiměřených opatření, včetně opatření týkajících se prevence, odhalování, nápravy a vyšetřování nesrovnalostí, podvodů, **všech druhů** korupce, **včetně korupce na vysoké úrovni, všech druhů nepotismu a zvýhodňování**, střetů zájmů a dvojího financování, jakož i zpětného získávání ztracených, neoprávněně vyplacených či nesprávně použitých finančních prostředků **a případného ukládání správních sankcí**.
- (45) Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) by měl mít v souladu s nařízeními (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EU, Euratom) č. 883/2013 zejména pravomoc provádět správní vyšetřování včetně kontrol a inspekcí na místě s cílem zjistit, zda **během provádění pomoci** nedošlo k podvodu, korupci nebo jinému protiprávnímu jednání poškozujícímu nebo ohrožujícímu finanční zájmy Unie.
- (45a) **Komise by měla zajistit účinnou ochranu finančních zájmů Unie v rámci tohoto nástroje. Za tímto účelem by měla být zřízena nezávislá kontrolní komise, která by Komisi poskytovala informace o možném špatném hospodaření s finančními prostředky a zaručovala, že prohlášení o věrohodnosti bude získáno prostřednictvím nezávislého externího auditu. Kontrolní komise by měla podléhat oznamovací povinnosti Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) v souladu s čl. 24 odst. 1 nařízení (EU) 2017/1939. Tyto informace by měly být zpřístupněny úřadu OLAF a EPPO, případně příslušným orgánům západobalkánských příjemců. Komise by měla být oprávněna s pomocí delegací Unie provádět pravidelné kontroly toho, jak země západního Balkánu čerpají finanční prostředky, v průběhu celého životního cyklu**

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Úř. věst. L 248, 18.9.2013, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj?locale=cs>).

² Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. L 312, 23.12.1995, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj?locale=cs>).

³ Nařízení Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 ze dne 11. listopadu 1996 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem (Úř. věst. L 292, 15.11.1996, s. 2, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj?locale=cs>).

⁴ Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj?locale=cs>).

projektu. Komisi by měly být poskytnuty dostatečné finanční a lidské zdroje k provádění auditu a kontrol. Kontrolní komise by měla zajistit pravidelný dialog a spolupráci s Evropským účetním dvorem.

- (46) V souladu s článkem 129 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 by měla být udělena nezbytná práva a potřebný přístup Komisi, úřadu OLAF, Evropskému účetnímu dvoru a případně i Úřadu evropského veřejného žalobce, a to i třetími stranami podílejícími se na vynakládání finančních prostředků Unie. *Evropský parlament má rovněž potřebná práva a přístup. Země západního Balkánu by také měly využívat systém včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů a oznamovat Komisi nesrovnalosti ve vztahu k využívání finančních prostředků.*
- (47) Komise by měla zajistit účinnou ochranu finančních zájmů Unie v rámci tohoto nástroje. Vzhledem k dlouhé tradici poskytování finanční podpory příjemcům ze západního Balkánu i v rámci nepřímého řízení a s ohledem na jejich postupné sblížení se standardy a postupy vnitřní kontroly Unie se Komise může zároveň do značné míry spoléhat na fungování vnitrostátních systémů vnitřní kontroly a prevence podvodů. Zejména je třeba neprodleně informovat Komisi a úřad OLAF o všech případech podezření na nesrovnalosti, podvody, korupci a střet zájmů, které mají vliv na využívání finančních prostředků v rámci tohoto nástroje, *a to i ze strany vnitrostátních orgánů členských států, které mají k dispozici dostatečné a spolehlivé údaje z důvěryhodných a oficiálních zdrojů. Komise a úřad OLAF by měly poskytnout hodnocení uvedených systémů prevence podvodů a v případě nedostatků nabídnout příjemcům doporučení k modernizaci nebo nápravě v souladu s acquis EU. Komise by rovněž měla obdržet informace o skutečných vlastnících právnických osob, které využívají nástroj, a zveřejnit seznam osob a právnických osob, které z nástroje kumulativně obdržely více než 50 000 EUR*
- (48) Příjemci by dále měli neprodleně oznámit Komisi nesrovnalosti, včetně podvodů, které se staly předmětem prvotního odhalení ve správním nebo soudním řízení, a průběžně informovat *kontrolní komisi a Komisi* o vývoji správního a soudního řízení. V zájmu sladění osvědčených postupů v členských státech by měla být tato oznámení předkládána elektronicky za použití systému pro řízení nesrovnalostí zřízeného Komisí.
- (48a) *Za účelem měření pokroku při plnění cílů nástroje by Komise a příjemce měli stanovit jasný vztah mezi částkami vyplacenými příjemci v podobě nevratné finanční podpory a půjček a náklady vynaloženými na dosažení ukazatelů.*
- (49) Každý příjemce by měl zavést monitorovací systém, který bude zohledněn v pololetní zprávě o plnění platebních podmínek jeho programu, jež bude přiložena k pololetní žádosti o uvolnění finančních prostředků. Příjemci by měli shromažďovat údaje a informace umožňující prevenci, odhalování a nápravu nesrovnalostí, podvodů, *všech druhů* korupce *včetně korupce na vysoké úrovni, všech druhů nepotismu a zvýhodňování* a střetů zájmů v souvislosti s opatřeními podporovanými tímto nástrojem a poskytovat k nim přístup.
- (50) Komise by měla zajistit, aby byly zavedeny jasné mechanismy monitorování a *nestranného* hodnocení s cílem zaručit účinnou odpovědnost a transparentnost při plnění rozpočtu Unie a účinné posouzení pokroku při dosahování cílů tohoto nařízení.
- (51) Komise by měla Evropskému parlamentu a výboru uvedenému v tomto nařízení předkládat výroční zprávu o pokroku při provádění nařízení a nástroje. *Výroční zpráva by měla obsahovat podrobné posouzení přidané hodnoty a adicionality tohoto*

nástroje, synergii a doplňkovosti mezi podporou, na niž se vztahuje tento nástroj, a nařízením (EU) 2021/1529, jakož i popis opatření a opatření přijatých Komisí s cílem zabránit dvojímu financování, aby byl chráněn rozpočet Unie. Měl by být navázán pravidelný dialog s Evropským parlamentem a jeho příslušnými výbory.

- (51a) *V rámci veřejné odpovědnosti by vlády příjemců, včetně příslušných ministrů, měly pravidelně informovat parlamenty příjemců o provádění příslušných programů reforem. Včasné poskytnutí veškerých relevantních informací parlamentům příjemců, které umožní interaktivní interinstitucionální dialog s příslušnými členy kabinetu nejméně jednou za tři měsíce, má zásadní význam pro zajištění transparentnosti. Součástí každoročního schvalování rozpočtu příjemců by mělo být také podávání zpráv umožňujících dohled.*
- (52) Komise by měla provést hodnocení tohoto nástroje po jeho dokončení *a předložit jeho výsledky příslušným výborům Evropského parlamentu.*
- (53) *Příjemci by měli podporovat svobodné pluralitní sdělovací prostředky, které zvyšují a podporují porozumění hodnotám Unie, jakož i výhodám a povinnostem plynoucím z potenciálního členství v Unii, a zároveň řešit dezinformace, zahraniční manipulace s informacemi a vměšování. Je třeba zajistit rovněž viditelnost finančních prostředků Unie, mimo jiné prostřednictvím účinných komunikačních kampaní Evropské komise a delegací EU na místě s cílem propagovat výhody pomoci Unie u příjemců.*
- (54) Jelikož cílů tohoto nařízení nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o EU. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.
- (55) **■** Toto nařízení *by* mělo vstoupit v platnost prvním dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie.

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

KAPITOLA I

Obecná ustanovení

Článek 1 Předmět

1. Tímto nařízením se zřizuje nástroj pro reformy a růst pro země západního Balkánu (dále jen „nástroj“).
Stanoví se jím cíle tohoto nástroje, jeho financování, rozpočet na období 2024–2027, formy financování z prostředků Unie v jeho rámci a pravidla pro poskytování tohoto financování.
2. Nástroj *doplňuje nařízení (EU) 2021/1529* a poskytuje tak zemím západního Balkánu podporu pro realizaci *inkluzivních a udržitelných* sociálně-ekonomických reforem, *kteří jsou v souladu s hodnotami Unie*, a investic za účelem provádění jejich příslušných programů reforem uvedených v kapitole III. *Nástroj rovněž přispívá k*

boji proti chudobě, k řešení nezaměstnanosti a k vytváření kvalitních pracovních míst.

Článek 2
Definice

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

1. „Příjemcem“: Albánie, Bosna a Hercegovina, Kosovo, Černá Hora, Severní Makedonie a Srbsko.
2. „Balíčkem rozšíření“ každoroční sdělení o politice rozšíření EU a doprovodné pracovní dokumenty útvarů Komise.
3. „**Rámcovou** dohodou“ ujednání uzavřené mezi Komisí a příjemcem, které stanoví zásady finanční spolupráce mezi příjemcem a Komisí podle tohoto nařízení. Toto ujednání představuje dohodu o financování ve smyslu čl. 114 odst. 2 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046), pokud jde o finanční prostředky podle čl. 6 odst. 2 písm. a).
4. „Smlouvou o úvěru“ ujednání uzavřené mezi Komisí a příjemcem, které stanoví podmínky platné pro podporu nástroje.
5. „Programy reforem“ ucelený balíček, který představuje soudržný a prioritní soubor cílených reforem **v souladu s hodnotami Unie** a prioritních investičních oblastí v každé zemi, jež je příjemcem podpory, včetně platebních podmínek, které poukazují na uspokojivý pokrok nebo dokončení těchto opatření, a orientačního harmonogramu provádění těchto opatření.
6. „Opatřeními“ reformy a investice v rámci programů reforem podle kapitoly III.
7. „Platebními podmínkami“ podmínky pro uvolnění finančních prostředků v podobě pozorovatelných a měřitelných kvalitativních nebo kvantitativních kroků, které mají příjemci učinit, stanovené v programech reforem podle kapitoly III jako podmínky pro uvolnění finančních prostředků.
8. „Operací kombinování zdrojů“ operace podporovaná z rozpočtu Unie, která kombinuje nevratné formy podpory z rozpočtu EU s vratnými formami podpory od rozvojových či jiných veřejných finančních institucí anebo od komerčních finančních institucí a investorů.
- 8a. „**Konečným příjemcem**“ **dodavatel, subdodavatel, odměňovaný externí odborník nebo osoba či subjekt, který obdrží ocenění nebo finanční prostředky v rámci nástroje.**
- 8b. „**Zásadou významně nepoškozovat**“ **nepodporování nebo nevykonávání hospodářských činností, které významně poškozují kterýkoli environmentální cíl ve smyslu článku 17 nařízení (EU) 2020/852.**

Článek 3
Cíle nástroje

1. Obecným cílem tohoto nástroje je:
 - a) urychlit regionální hospodářskou integraci **a podporovat vyvážený regionální rozvoj prostřednictvím posílení sociální a územní soudržnosti** a postupné začlenění do jednotného trhu Unie;
 - b) urychlit sociálně-ekonomickou konvergenci mezi ekonomikami **a společnostmi** příjemců, **včetně dekarbonizace jejich ekonomik**, a Unie;

- c) *v souladu s obecným cílem NPP III* urychlit sladění s hodnotami, právními předpisy, pravidly, normami, politikami a postupy Unie **prostřednictvím přijetí a provedení reforem** s cílem dosáhnout **budoucího** členství v Unii.

2. Specifickým cílem tohoto nástroje je:

- a) urychlit přechod příjemců **ke klimaticky neutrálním** udržitelným ekonomikám podporujícím začlenění, které budou schopny odolat konkurenčním tlakům jednotného trhu Unie, a ke stabilnímu investičnímu prostředí **a snižovat strategické závislosti**;
- b) posílit regionální hospodářskou integraci **na základě pravidel a norem EU**, zejména prostřednictvím **znatelného** pokroku při vytváření společného regionálního trhu, **jako bylo dohodnuto v roce 2020 v rámci berlínského procesu**;
- c) posílit hospodářskou integraci příjemců do jednotného trhu Unie, **mimo jiné prostřednictvím podpory místních průmyslových odvětví a odolných hodnotových řetězců Unie**;
- d) podpořit regionální hospodářskou integraci, **řešit sociální problémy, podpořit sociální a územní soudržnost v souladu s evropským pilířem sociálních práv, jakož i** posílit začlenění do jednotného trhu EU prostřednictvím lepšího **a udržitelného** propojení v regionu v souladu s transevropskými sítěmi;
- e) **posílit ochranu životního prostředí, biologické rozmanitosti a urychlit inkluzivní a udržitelnou** ekologickou transformaci **směrem ke klimatické neutralitě nejpozději do roku 2050 v souladu s Pařížskou dohodou a Zelenou dohodou**, v souladu se zelenou agendou pro západní Balkán z roku 2020, která se bude týkat všech hospodářských odvětví, a to zejména **odvětví energie z obnovitelných zdrojů a zemědělství**, včetně přechodu na dekarbonizované, klimaticky neutrální oběhové hospodářství odolné vůči změně klimatu **za současného zajištění, že všechny investice budou plně v souladu s acquis Unie v oblasti klimatu a zásadou „významně nepoškozovat“ a budou je dodržovat**;
- f) podporovat digitální transformaci **a digitální dovednosti** coby **nástroje** udržitelného rozvoje a inkluzivního růstu;
- g) podněcovat inovace, **výzkum a spolupráci mezi akademickými institucemi a průmyslem** a podpořit ekologickou a digitální transformaci, **se zvláštním důrazem na místní mikropodniky, malé a střední podniky a začínající podniky**;
- h) podpořit **na všech úrovních** kvalitní vzdělávání, odbornou přípravu, rekvalifikaci a rozšiřování dovedností **se zvláštním zaměřením na mladé lidi** a politiky zaměstnanosti **v souladu s přístupovými prioritami Unie, včetně priorit zaměřených na řešení nezaměstnanosti mladých lidí, prevenci odlivu mozků a podporu zranitelných komunit**;
- i) dále posilovat základní zásady procesu rozšíření, včetně právního státu, demokracie, dodržování lidských práv, **včetně základních pracovních práv, přístupu ke zdravotní péči**, a základních svobod **a boje proti zločinům z nenávnosti**, a to **posilováním demokratických institucí, včetně těch na regionální a místní úrovni**, prosazováním nezávislého soudnictví, posílené bezpečnosti a **intenzivnějšího** boje proti podvodům **a všem druhům korupce, včetně korupce na vysoké úrovni, oligarchických struktur, všech druhů nepotismu a zvýhodňování a střetů zájmů**, organizované trestné činnosti, **přeshraniční**

trestné činnosti a praní špinavých peněz a financování terorismu, daňovým únikům, vyhýbání se daňovým povinnostem, agresivnímu daňovému plánování a daňovým podvodům, šíření dezinformací a podvratlému zahraničnímu vměšování, dodržovat mezinárodní právo a soulad se Společnou zahraniční a bezpečnostní politikou Unie, posilovat svobodu a nezávislost sdělovacích prostředků a akademickou svobodu a vytvářet prostředí příznivé pro občanskou společnost, podporovat sociální dialog a zajistit posílení kapacit zúčastněných stran, včetně sociálních partnerů, prosazovat rovnost žen a mužů, začleňování hlediska rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen a dívek, zákaz diskriminace a toleranci, zajišťovat a posilovat dodržování práv osob patřících ke všem menšinám včetně etnických a náboženských menšin, LGBTI komunity a osob patřících k dalším zranitelným skupinám, posilovat začlenění osob se zdravotním postižením a přístupnost pro tyto osoby;

- j) *posilovat účinnost veřejné správy, zajistit přístup k informacím, včetně informací o životním prostředí, veřejné kontrole a zapojení občanské společnosti do rozhodovacího procesu, podporovat decentralizaci a místní rozvoj, podporovat transparentnost, strukturální reformy a řádnou správu věcí veřejných na všech úrovních, včetně jejich kontrolní a vyšetřovací pravomoci, a to i v oblasti správy veřejných financí, zadávání veřejných zakázek a kontroly státní podpory, a zajistit účinnou ochranu oznamovatelů; budovat místní kapacity a investovat do administrativních pracovníků příjemců a podporovat vysílání odborníků do vnitrostátních orgánů odpovědných za provádění nástroje v zemích přijímajících podporu;* podporovat iniciativy a subjekty, které se podílejí na podpoře a prosazování mezinárodní spravedlnosti v zemích západního Balkánu, které jsou příjemci podpory;
- ja) *posílit regionální a přeshraniční spolupráci, dobré sousedské vztahy, usmíření, jakož i mezilidské kontakty.*

Článek 4 Obecné zásady

- 1. *Celkový rámec politiky pro provádění tohoto nařízení tvoří rámec politiky rozšíření vymezený Evropskou radou a Radou, dohody, které stanoví právně závazný vztah s příjemci, jakož i usnesení Evropského parlamentu, sdělení Komise a společná sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Komise zajistí soudržnost mezi pomocí podle tohoto nařízení a rámcem politiky rozšíření.*
1. Spolupráce v rámci tohoto nástroje se zakládá na *potřebách a prosazuje zásady účinnosti rozvoje u všech postupů, přičemž mezi tyto zásady patří odpovědnost příjemců za priority rozvoje, zaměření na jasnou podmíněnost a hmatatelné výsledky, inkluzivní partnerství s místními a regionálními orgány, sociálními partnery, organizacemi občanské společnosti a dobrovolnickými organizacemi, a dobré sousedské vztahy, transparentnost a vzájemná odpovědnost. Tato spolupráce je založena na účinném a efektivním přidělování a využívání zdrojů.*
 2. Podpora z tohoto nástroje doplňuje podporu poskytovanou z jiných programů a nástrojů Unie. Činnosti způsobilé pro financování podle tohoto nařízení mohou obdržet podporu z jiných programů a nástrojů Unie, pokud tato podpora nepokrývá tutéž nákladovou položku a *pokud je zřízen náležitý systém dohledu a rozpočtové kontroly. Komise zajistí doplňkovost a součinnost mezi nástrojem a ostatními*

programy Unie, aby se zabránilo zdvojení pomoci a dvojímu financování. Podpora poskytovaná podle tohoto nařízení a nařízení (EU) 2021/1529 se nesmí překrývat.

3. Komise a členské státy v zájmu podpory doplňkovosti a účinnosti svých opatření vzájemně spolupracují a **brání** zdvojení mezi pomocí podle tohoto nařízení a jinou pomocí poskytovanou Unií, členskými státy, třetími zeměmi, mnohostrannými a regionálními organizacemi a subjekty, jako jsou například mezinárodní organizace a příslušné mezinárodní finanční instituce, agentury a dárci ze zemí mimo Unii, v souladu se zavedenými zásadami pro posilování operativní koordinace v oblasti vnější pomoci, mimo jiné posílenou koordinací s členskými státy na místní úrovni.
- 3a. *Poskytování makrofinanční pomoci nespadá do oblasti působnosti tohoto nařízení.*
4. Činnosti v rámci tohoto nástroje **jsou v souladu se sociálními, klimatickými a environmentálními normami Unie**, zohledňují zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, biologickou rozmanitost a ochranu životního prostředí a zachování ekosystémů, **normy pro dobré životní podmínky zvířat, včetně případného posuzování dopadů na životní prostředí, a zároveň plně respektují** lidská práva, **sociální a pracovní práva**, demokracii, genderovou rovnost, **udržitelné hospodaření s vodou** a případně snižování rizika katastrof, podporují pokrok v dosahování cílů udržitelného rozvoje a prosazují integrované akce, které mohou vytvářet vedlejší přínosy a plnit více cílů soudržným způsobem. Předcházejí vzniku uvízlých aktiv a **jsou slučitelné** se zásadami „významně nepoškozovat“ a „nikoho neopomíjet“, jakož i strategií začleňování udržitelnosti, která je základem Zelené dohody pro Evropu.
5. Příjemci a Komise zajistí, aby byly zohledňovány a prosazovány genderová rovnost, uplatňování hlediska genderové rovnosti a začleňování genderového hlediska v průběhu přípravy programů reforem a při provádění nástroje. Příjemci a Komise přijmou potřebná opatření k zamezení jakékoli diskriminaci na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace. Komise podá zprávu o těchto opatřeních v rámci pravidelného podávání zpráv na základě akčních plánů pro rovnost žen a mužů.
6. Tento nástroj nepodporuje činnosti nebo opatření, které jsou neslučitelné s vnitrostátními plány příjemců v oblasti energetiky a klimatu, jejich vnitrostátně stanoveným příspěvkem podle Pařížské dohody a ambicí dosáhnout klimatické neutrality **nejpozději** do roku 2050, případně které podporují investice do fosilních paliv nebo mají významné nepříznivé účinky na životní prostředí nebo klima **nebo biologickou rozmanitost**.
- 6a. *V souladu se zásadou partnerství EU a kodexem chování EU pro partnerskou spolupráci Komise zajistí, aby se uskutečnily náležité a spravedlivé konzultace relevantních zúčastněných stran, včetně parlamentů příjemců, místních a regionálních orgánů, sociálních partnerů i organizací občanské společnosti, a aby tyto subjekty měly včasný přístup k relevantním informacím, které jim umožní smysluplně se účastnit na navrhování a provádění činností způsobilých pro financování z tohoto nástroje a při souvisejícím monitorování, kontrole a hodnocení. Toto zapojení se snaží reprezentovat pluralitu společnosti zemí západního Balkánu.*
7. Komise ve spolupráci s členskými státy a s příjemci **zajistí** plnění závazků Unie směřujících k větší transparentnosti a odpovědnosti při poskytování pomoci **prostřednictvím zavádění a posilování robustních** systémů vnitřní kontroly a politik

boje proti podvodům a tím, že prostřednictvím **jednotné internetové stránky povinně veřejně** zpřístupní informace o objemu pomoci a o jejím přidělení **až na úroveň konečného příjemce, včetně seznamu osob a právních subjektů, které obdržely kumulativní částky vyšší než 50 000 EUR**, a že zajistí, aby tyto údaje byly **aktuální a srovnatelné a snadno dostupné a aby bylo možné je sdílet a zveřejňovat**.

- 7a. ***V zájmu zajištění účinnosti finančního nástroje mohou členské státy zahájit pravidelné a sdílené konzultace s příjemci s cílem nabídnout pomoc při tvorbě programů.***

Článek 5

Základní podmínka podpory ze strany Unie

1. Poskytnutí podpory z tohoto nástroje je podmíněno tím, že příjemci budou i nadále **zlepšovat, prosazovat a respektovat účinné demokratické mechanismy, včetně fungujícího parlamentního systému založeného na pluralitě politických stran, záruky svobodných a pluralitních sdělovacích prostředků a boje proti dezinformacím, zahraničním manipulacím s informacemi a vměšování** a zásady právního státu **a to i s ohledem na hrozby pro finanční zájmy Unie**, a že zaručí **ochranu** dodržování všech lidských práv včetně práv osob patřících **ke všem menšinám a komunitám**.

Dalším předpokladem je plné sladění se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou Unie, včetně přijetí omezujících opatření vůči Rusku, jakož i s vízovými požadavky EU vůči třetím zemím.

Další podmínkou je, že se Srbsko a Kosovo konstruktivně, **s jasně měřitelným pokrokem a znatelnými výsledky**, zapojí do normalizace vzájemných vztahů za účelem úplného provedení všech svých závazků vyplývajících z dohody o cestě k normalizaci a z její přílohy o provádění, jakož i ze všech dohod uzavřených dříve v rámci dialogu, a zahájí jednání o komplexní dohodě o normalizaci vztahů.

2. Komise sleduje plnění podmínek stanovených v odstavci 1 před uvolněním finančních prostředků, **včetně předběžného financování**, příjemcům v rámci nástroje a po celou dobu poskytování podpory v rámci nástroje, přičemž řádně zohlední nejnovější **zprávu o právním státu**, balíček rozšíření **a příslušná usnesení Evropského parlamentu. Komise v tomto procesu rovněž zohlední příslušná doporučení mezinárodních subjektů, jako je OBSE/ODIHR a Rada Evropy a její Benátská komise**. Komise může **na základě jasných a nestranných kritérií** přijmout rozhodnutí, v němž dospěje k závěru, že některé z těchto podmínek splněny nejsou, a **v takových případech pozdrží uvolnění finančních prostředků uvedených v článku 21 bez ohledu na splnění platebních podmínek uvedených v čl. 16 odst. 3. Komise po konzultaci s Evropským parlamentem a Radou neuvolní finanční prostředky v případě přetrvávajícího nedostatečného pokroku, závažných nedostatků a regrese v oblasti právního státu a základních reforem. Komise vypracuje a zveřejní jasné pokyny pro uplatňování podmíněnosti při uvolňování finančních prostředků. Hodnocení Komise bude předáno současně Evropskému parlamentu a Radě. Příjemci mohou dostat příležitost odstranit nedostatky, aby splnili předběžné podmínky, což Komisi umožní uvolnit finanční prostředky.**

KAPITOLA II

Financování a provádění

Článek 6

Rozpočet

1. Prostředky, které mají být poskytnuty prostřednictvím tohoto nástroje podle odstavců 2 a 3 na období z 2024–2027 nepřekročí částku 6 miliard EUR.
2. Finanční krytí pro provádění nástroje činí 2 miliardy EUR na období od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2027, z čehož je:
 - a) 98,5 % ve formě nevratné finanční podpory příjemcům na provádění programů reforem a
 - b) 1,5 % na výdaje podle odstavce 6.
3. V období od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2027 je k dispozici podpora ve formě úvěrů až do výše 4 miliard EUR. Tato částka není součástí částky záruky pro vnější činnost ve smyslu čl. 31 odst. 4 nařízení č. 2021/947.

Rozpočtová nomenklatura nástroje je strukturována podle jeho specifických cílů s ohledem na zajištění plné transparentnosti a odpovědnosti vůči rozpočtovému orgánu.

Částky každoročně uvolňuje rozpočtový orgán. Nomenklatura nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu se skládá z dalších rozpočtových položek odpovídajících jednotlivým příjemcům podle tohoto nařízení.

4. Komise stanoví počáteční orientační částku financování, která je k dispozici pro každého příjemce, v souladu s metodikou uvedenou v příloze I. Částku stanoví v příslušném ***aktu v přenesené pravomoci*** uvedeném v článku 15, přičemž ji vypočte na základě nejnovějších údajů dostupných ke dni vstupu tohoto nařízení v platnost v souladu s článkem 29. Orientační částky se mohou v průběhu provádění změnit v souladu se zásadami stanovenými v článku 21.
5. Podle článku 19 činí částka finančních prostředků poskytnutých v rámci investičního rámce pro západní Balkán uvedeného v článku 12 nařízení (EU) 2021/1529¹ nejméně 50 % celkové částky uvedené v odstavci 1. Tento příspěvek zahrnuje celou částku nevratné finanční podpory uvedené v odst. 2 písm. a) tohoto článku po odečtení výše rezerv.
6. Prostředky uvedené v odst. 2 písm. b) lze použít na technickou a administrativní pomoc při provádění tohoto nástroje, jako ***je budování místních kapacit, vysílání odborníků do příslušných vnitrostátních institucí příjemců, posouzení dopadů***, přípravné akce, monitorování, kontrola, audit a hodnocení, které jsou nezbytné pro řízení tohoto nástroje a dosahování jeho cílů, zejména pokud jde o studie, setkání odborníků, školení, konzultace s orgány příjemců, konference, konzultace se zúčastněnými stranami ***včetně místních a regionálních orgánů a organizací občanské společnosti***, informační a komunikační akce, včetně informačních akcí pro širokou veřejnost, a institucionální komunikaci politických priorit Unie, pokud souvisejí s cíli tohoto nařízení, na výdaje

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1529 ze dne 15. září 2021, kterým se zřizuje nástroj předvstupní pomoci (NPP III) (Úř. věst. L 330, 20.9.2021).

přísně související se sítěmi IT zaměřenými na zpracování a výměnu informací, na nástroje informačních technologií na korporátní úrovni, jakož i na veškeré další výdaje v ústředí a v delegacích Unie na administrativní a koordinační podporu potřebnou pro nástroj. Výdaje mohou v neposlední řadě pokrývat rovněž náklady na další podpůrné činnosti **v oblasti transparentnosti**, jako například kontrolu kvality a sledování projektů nebo programů na místě, a náklady na vzájemné poradenství a odborníky na posuzování a provádění reforem a investic. **Pokud jsou zdroje využívány pro účely auditu, musí být zveřejněny střety zájmů mezi subjektem provádějícím audit a dalšími činnostmi tohoto subjektu v rámci nástroje, jako je poradenství nebo administrativní a koordinační podpora, kontrola kvality a monitorování projektů, a musí se mu předcházet.**

Článek 7

Provádění a formy financování z prostředků Unie

1. Nástroj se provádí v souladu s nařízením (EU, Euratom) 2018/1046, a to buď v přímém nebo nepřímém řízení s kterýmkoli ze subjektů uvedených v čl. 62 odst. 1 prvního pododstavci písm. c) nařízení (EU, Euratom) 2018/1046.
2. Finanční prostředky Unie mohou být poskytnuty jakoukoli z forem stanovených v nařízení (EU, Euratom) 2018/1046, zejména formou finanční pomoci, grantů, veřejných zakázek a operací kombinování zdrojů.
3. V závislosti na požadované provozní a finanční způsobilosti může být pověřeným subjektem provádějícím operace kombinování zdrojů **skupina Evropské investiční banky**, **mnohostranné evropské** finanční instituce, jako je Evropská banka pro obnovu a rozvoj, nebo dvoustranné evropské finanční instituce, jako jsou rozvojové banky **nebo Skupina Světové banky**.

Kde je to možné, mohou se nástroje účastnit mimoevropské mnohostranné finanční instituce prostřednictvím společných operací s evropskými finančními institucemi.

Členské státy, třetí země, mezinárodní organizace, mezinárodní finanční instituce nebo jiné zdroje mohou poskytnout dodatečné finanční příspěvky, a to i na provádění operací kombinování v rámci nástroje. Tyto příspěvky představují vnější účelově vázané příjmy ve smyslu čl. 21 odst. 2 písm. a) bodu ii) a písm. d) a e) nařízení (EU, Euratom) 2018/1046.

Článek 8

Pravidla způsobilosti osob a subjektů, původ dodávek a materiálů a omezení v rámci nástroje

1. Účast na zadávacím řízení a postupech udělování grantů ve vazbě na činnosti financované z nástroje je otevřena mezinárodním a regionálním organizacím a všem fyzickým osobám, které jsou státními příslušníky níže uvedených zemí nebo území, a právnickým osobám, které jsou v těchto zemích a na těchto územích skutečně usazeny:
 - a) členskými státy, příjemcům, smluvními stranám Dohody o Evropském hospodářském prostoru a země, na něž se vztahuje příloha I nařízení (EU) 2021/947 a příloha I nařízení (EU) 2021/1529;
 - b) zemím, **kteří poskytují příjemcům podporu na úrovni srovnatelné s podporou poskytovanou Unií s ohledem na velikost jejich hospodářství a pro které**

Komise stanoví přístup k vnější pomoci příjemcům na základě vzájemnosti **v souladu se strategickou autonomií Unie**.

2. Reciproční přístup uvedený v odst. 1 písm. b) může být udělen na omezenou dobu alespoň jednoho roku, přizná-li země způsobilost za stejných podmínek subjektům z Unie a subjektům ze zemí způsobilých v rámci nástroje.

Komise rozhodne o přístupu na základě vzájemnosti po konzultaci s dotčeným příjemcem.

3. Veškeré dodávky a materiály financované a pořízené v rámci tohoto nástroje musí pocházet z některé ze zemí uvedených v odst. 1 písm. a) a b), ledaže tyto dodávky a materiály nelze získat za přiměřených podmínek v žádné z těchto zemí. **V takovém případě je zadávání veřejných zakázek v souladu s předpisy Unie o náležitě péči v dodavatelských řetězcích.** Kromě toho se použijí pravidla týkající se omezení uvedená v odstavci 6.
4. Pravidla způsobilosti podle tohoto článku se nevztahují na fyzické osoby a ani jim nekladou omezení týkající se státní příslušnosti, pokud jsou tyto osoby zaměstnané způsobilým dodavatelem, poskytovatelem, zhotovitelem nebo případně subdodavatelem nebo jsou s nimi jinak smluvně vázány, s výjimkou případů, kdy jsou omezení týkající se státní příslušnosti založena na pravidlech stanovených v odstavci 6.
5. U akcí, které spolufinancuje subjekt nebo které jsou prováděny v přímém řízení nebo v nepřímém řízení společně se subjekty uvedenými v čl. 62 odst. 1 písm. c) nařízení (EU, Euratom) 2018/1046, se použijí rovněž pravidla daných subjektů. Tím nejsou dotčena omezení zavedená podle odstavce 6, která musí být řádně zohledněna v dohodách uzavřených s těmito subjekty.
6. Pravidla způsobilosti a původ dodávek a materiálů uvedené v odstavcích 1 a 3 a státní příslušnost fyzických osob uvedených v odstavci 4 mohou být omezeny s ohledem na státní příslušnost, zeměpisnou polohu nebo povahu právních subjektů účastnících se zadávacích řízení, jakož i na zeměpisný původ dodávek a materiálů, v těchto případech:
 - a) pokud jsou taková omezení nezbytná vzhledem ke zvláštní povaze a/nebo cílům dané činnosti nebo konkrétního postupu udělování, a/nebo pokud jsou nezbytná pro účinné provedení akce;
 - b) pokud má taková akce nebo konkrétní postup udělování dopad na bezpečnost nebo veřejný pořádek, zejména pokud jde o strategická aktiva a zájmy Unie, jejích členských států nebo kteréhokoli z příjemců, včetně bezpečnosti, odolnosti a ochrany integrity digitální infrastruktury (včetně infrastruktury sítí 5G), komunikačních a informačních systémů a souvisejících dodavatelských řetězců, **ledaže dané opatření nebo zadávací řízení není v souladu se strategií hospodářské bezpečnosti, a to po předchozím schválení kontrolní komisí.**
7. Uchazeči a zájemci z nezpůsobilých zemí mohou být přijati za způsobilé **pouze v odůvodněných případech** naléhavosti nebo nedostupnosti služeb na trzích dotčených zemí či území nebo v jiných řádně odůvodněných případech, ve kterých by použití pravidel způsobilosti znemožňovalo nebo výrazně ztěžovalo uskutečnění akce, **a to při plné transparentnosti a na základě legitimního odůvodnění.**
- 7a. **Pokud jde o fungování kontrol veřejných zakázek a státní podpory, Komise prostřednictvím každoročního auditu a kontrol zajistí, aby systém zůstal funkční. V**

tomto ohledu Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu o fungování těchto kontrol u příjemce.

- 7b. *Pokud je hodnocení Komise v oblasti veřejných zakázek a kontroly státní podpory kladné, mělo by se stejné hodnocení projevit i v čerpání prostředků z nástroje předvstupní pomoci.*

Článek 9

Rámcová dohoda

1. Komise uzavře s každým příjemcem rámcovou dohodu k provádění nástroje, která stanoví ***zvláštní opatření pro řízení, kontrolu, dohled, monitorování, hodnocení, podávání zpráv a audit finančních prostředků z nástroje, jakož i pro předcházení, odhalování, vyšetřování a nápravu nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů. Rámcové dohodě předchází veřejná konzultace a kladné posouzení příslušného vnitrostátního parlamentu.***
- 1a. ***Zřídí se monitorovací výbory inspirované evropským kodexem chování pro partnerskou spolupráci na základě osvědčených postupů pro přípravu výzev k předkládání návrhů, zpráv o pokroku, monitorování a hodnocení projektů, opatření a činností.***
2. Tuto ***rámcovou*** dohodu doplní smlouvy o úvěru v souladu s článkem 17, které obsahují zvláštní ustanovení pro řízení a provádění financování poskytovaného ve formě úvěrů. ***Rámcové dohody včetně související dokumentace se předají současně a neprodleně Evropskému parlamentu a Radě a zveřejní se.***
3. Financování, ***včetně předběžného financování,*** bude příjemcům poskytnuto až poté, co ***Komise kladně posoudí splnění podmínek stanovených v článku 5 a příslušné rámcové*** dohody a platné smlouvy o úvěru vstoupí v platnost.
4. ***Rámcová*** dohoda a smlouvy o úvěru uzavřené s jednotlivými příjemci a dohody uzavřené s osobami nebo subjekty, které přijímají finanční prostředky Unie, zajistí splnění povinností stanovených v článku 129 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046.
5. ***Rámcová*** dohoda stanoví nezbytná podrobná ustanovení týkající se:
 - a) závazku příjemce ***dosáhnout rozhodujícího pokroku*** směrem k ***pevnému právnímu rámci pro boj proti podvodům a zavést účinnější a účelnější kontrolní systémy, včetně vhodných mechanismů a opatření k účinné prevenci, odhalování a nápravě nesrovnalostí, korupce, podvodů a střetů zájmů, jakož i přecházet jakýmkoli korupčním praktikám, nepotismu, zvýhodňování nebo nepřiměřené regionální nebo odvětvové koncentraci přidělování nebo využívání zdrojů, oznamovat je a bojovat proti nim a*** posílit boj proti praní peněz, ***organizované trestné činnosti, zneužívání veřejných prostředků,*** financování terorismu, vyhýbání se daňovým povinnostem, daňovým podvodům nebo daňovým únikům ***a jinému protiprávnímu jednání s dopadem na finanční prostředky poskytnuté v rámci nástroje;***
 - b) pravidel pro uvolňování, zadržování, snižování a přerozdělování finančních prostředků v souladu s článkem 21;
 - c) činností souvisejících s řízením, kontrolou, dohledem, monitorováním, hodnocením, vykazováním a auditem v rámci nástroje, jakož i s přezkumy systému, vyšetřováním, opatřeními proti podvodům a spoluprací;

- d) pravidel pro podávání zpráv Komisi o tom, zda a jak jsou splněny platební podmínky uvedené v článku 12, **včetně umožnění přezkoumání plnění milníků a cílů souvisejících s reformami a investicemi;**
- e) pravidel pro daně, cla a poplatky podle čl. 27 odst. 9 a 10 nařízení (EU) 2021/947;
- ea) **uznání pravomocí kontrolní komise uvedených v článku XX a způsobů spolupráce příjemců s touto komisí;**
- f) opatření k prevenci, odhalování, vyšetřování a nápravě nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů a povinnosti neprodleně oznámit **kontrolní komisi**, Komisi, **Účetnímu dvoru** a úřadu OLAF **a případně Úřadu evropského veřejného žalobce** podezření na nesrovnalosti, podvody, korupci a střet zájmů **a jiné protiprávní činnosti, které mají vliv na finanční prostředky poskytnuté v rámci nástroje**, nebo případy, kdy k nim skutečně došlo, a následná opatření, která byla v jejich důsledku přijata, **včetně případů, kdy se týkají subjektu, který fond provádí na základě smlouvy o úvěru;**
- g) povinností uvedených v člancích 22 a 23 včetně přesných pravidel a časového rámce pro shromažďování údajů ze strany příjemce a přístupu Komise, **Evropského účetního dvora**, úřadu OLAF **a případně Úřadu evropského veřejného žalobce**, **včetně informací, které má k dispozici subjekt, který vynakládá finanční prostředky na základě smlouvy o úvěru;**
- ga) **poskytnutí obdobného přístupu k informacím a pravomoci k provádění kontrol na místě, jako má Komise a Účetní dvůr, nezávislému externímu auditorovi jmenovanému kontrolní komisí; Země západního Balkánu také využívají systém včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů a oznamovat Komisi nesrovnalosti ve vztahu k využívání finančních prostředků.**
- h) postupu, který zajistí, aby žádosti o vyplacení podpory v podobě úvěru spadaly do výše dostupného úvěru, s přihlédnutím k čl. 6 odst. 3;
- i) práva Komise poměrně snížit podporu poskytovanou v rámci tohoto nástroje a získat zpět jakoukoli částku vynaloženou na splnění cílů tohoto nástroje nebo požádat o předčasné splacení úvěru v případech nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetu zájmů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie, které nebyly příjemcem napraveny, nebo v případě závažného porušení povinností vyplývajících z **rámcové** dohody;
- j) pravidel a způsobů podávání zpráv ze strany příjemců za účelem sledování provádění nástroje a měření dosažení cílů stanovených v článku 3.

Článek 10

Přenesené prostředky, roční splátky, prostředky na závazky

1. Odchylně od čl. 12 odst. 4 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 se nevyužité prostředky na závazky a na platby podle nástroje přenášejí automaticky a mohou být přiděleny na závazky a použity do 31. prosince následujícího rozpočtového roku. Přenesené částky se poprvé použijí v následujícím rozpočtovém roce.
2. Komise **předkládá Evropskému parlamentu a Radě informace** o přenesených prostředcích na závazky, **včetně příslušných částek**, v souladu s čl. 12 odst. 6 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046.

3. Odchylně od článku 15 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 o opětovném poskytnutí prostředků se prostředky na závazky odpovídající objemu, v jakém bylo přidělení prostředků na závazek zrušeno v důsledku úplného či částečného neuskutečnění akce podle nástroje, opětovně poskytnou ve prospěch původní rozpočtové položky.
4. Rozpočtové závazky na akce trvající déle než jeden rozpočtový rok mohou být rozděleny na roční splátky v průběhu několika let v souladu s čl. 112 odst. 2 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046.

KAPITOLA III

Programy reforem

Článek 11

Předkládání programů reforem

1. Za účelem získání podpory v rámci nástroje předloží každý příjemce Komisi program reforem na dobu trvání nástroje, který bude vycházet ze strukturálních reforem obsažených v nejnovějším programu hospodářských reforem a souvisejících společných politických pokynů dohodnutých v rámci hospodářského a finančního dialogu v květnu 2023, případně z vnitrostátní strategie růstu, revidované metodiky rozšiřování, nejnovějšího balíčku rozšíření a hospodářského a investičního plánu pro západní Balkán.
2. Programy reforem **poskytují zastřešující rámec pro dosažení obecných a specifických cílů stanovených v článku 3** a stanoví reformy, které má příjemce provést, jakož i investiční oblasti, které směřují k dosažení obecných a specifických cílů stanovených v článku 3. Programy reforem zahrnují opatření pro provádění reforem **a investic** v podobě komplexního a uceleného souboru opatření. V oblasti základních zásad, včetně právního státu, boje proti korupci, **včetně korupce na vysoké úrovni**, základních práv a svobody projevu programy reforem odrážejí posouzení v nejnovějším balíčku rozšíření **a ve zprávě o právním státu, jakož i posouzení příslušných mezinárodních institucí, včetně OBSE/ODIHR a Benátské komise, a příslušné zprávy a usnesení Evropského parlamentu. Programy reforem obsahují odhad finančních částek potřebných pro provádění reforem a investic v rámci nástroje v souladu s obecnými a specifickými cíli stanovenými v článku 3.**
3. Program reforem **stanoví konkrétní cíle a milníky v rámci programů reforem pro každou prioritní oblast, jako je energetická účinnost, zavádění obnovitelných zdrojů energie, rozvoj digitální infrastruktury, reformy soudnictví a protikorupční opatření. Tyto cíle jsou konkrétní, měřitelné, dosažitelné, relevantní a časově omezené, což usnadní účinné monitorování a hodnocení pokroku a měly by být** v souladu s nejnovějším rámcem makroekonomické a fiskální politiky předloženým Komisi v rámci hospodářského a finančního dialogu s EU.
4. Programy reforem jsou v souladu s reformními prioritami stanovenými v souvislosti s cestou příjemce k přistoupení a s dalšími příslušnými dokumenty, jako je dohoda o stabilizaci a přidružení, vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu, vnitrostátně stanovený příspěvek podle Pařížské dohody a ambice dosáhnout klimatické neutrality **nejpozději** do roku 2050, a tyto priority podporují.
5. Programy reforem dodržují obecné zásady stanovené v článku 4.

6. Komise vyzve příjemce, aby do tří měsíců od vstupu tohoto nařízení v platnost předložili své příslušné programy reforem. *Východiskem jsou národní programy hospodářských reforem a výroční zprávy Komise o pokroku. Komise předá Evropskému parlamentu a Radě programy reforem příjemců a zašle jim je, jakmile jsou k dispozici.*
7. V případě přerozdělení podpory v rámci tohoto nástroje, které povede k tomu, že příjemce obdrží dodatečnou podporu, vyzve Komise příjemce, aby do tří měsíců předložil revidovaný program reforem na zbývající dobu trvání nástroje. *Komise informuje Evropský parlament a Radu před přijetím jakéhokoli rozhodnutí o přerozdělení finanční podpory a vyzve příjemce k předložení revidovaného programu reforem.*

Článek 12

Zásady financování v rámci programů reforem

1. Nástroj motivuje k provádění programu reforem každého příjemce tím, že stanoví platební podmínky pro uvolnění finančních prostředků. Tyto platební podmínky se vztahují na finanční prostředky podle čl. 6 odst. 2 písm. a) a čl. 6 odst. 3 a mají podobu *měřitelných* kvalitativních nebo kvantitativních kroků *a jsou spojeny s dosahováním konkrétních milníků a cílů*. Tyto kroky odrážejí pokrok při provádění konkrétních sociálně-ekonomických reforem, včetně reforem v oblasti základních zásad procesu rozšíření, *hodnot Unie*, právního státu, *spravedlnosti a základních práv*, které souvisejí s dosažením různých cílů nástroje uvedených v článku 3 v souladu s nejnovějším balíčkem rozšíření *a se zprávou o právním státu*.

Splnění platebních podmínek vede k úplnému nebo částečnému uvolnění finančních prostředků v závislosti na míře jejich splnění *a splnění předpokladů uvedených v čl. 5 odst. 1*.

2. Pokud jde o financování prováděné prostřednictvím finančních prostředků uvedených v článku 19, představuje splnění platebních podmínek uvedených v odstavci 1 předběžné ověření. Finanční prostředky se vyplácejí po obdržení žádosti o platbu od správců společného fondu zřízeného v rámci investičního rámce pro západní Balkán pro přijímání příspěvků dárců.

Finanční prostředky v rámci nástroje nepodporují činnosti nebo opatření, které by mohly ohrozit integritu nebo institucionální rámec příjemce v souladu s jeho ústavním pořádkem a příslušnými mezinárodními závazky.

3. Makrofinanční stabilita, řádné řízení veřejných financí, transparentnost a dohled nad rozpočtem jsou obecné podmínky pro platby, které musí být splněny, aby mohlo dojít k uvolnění finančních prostředků.

Článek 13

Obsah programů reforem

1. Programy reforem stanoví zejména následující odůvodněné a doložené prvky:
 - a) opatření představující *na potřebách založenou*, soudržnou, komplexní a přiměřeně vyváženou reakci na cíle stanovené v článku 3 *v podobě měřitelných milníků a cílů*, včetně strukturálních reforem, investic a případných opatření k zajištění souladu s předběžnými podmínkami;

- aa) *opatření týkající se spravedlnosti, boje proti korupci, podvodům a organizovanému zločinu, na něž se vztahují kapitoly 23 a 24, řízení veřejných financí a vnitřní kontroly, na něž se vztahuje kapitola 32, a kontroly státní podpory, na niž se vztahuje kapitola 8;*
- b) vysvětlení toho, jak jsou tato opatření v souladu s *obecnými* zásadami *uvedenými v článku 4, jakož i s požadavky*, strategiemi, plány a programy uvedenými v *článcích 4 a 11*;
- c) vysvětlení, do jaké míry mají opatření přispět k **■** :
- i) posílení demokratických institucí, řádné správě věcí veřejných, veřejné správě a budování kapacit, svobodě sdělovacích prostředků a občanské společnosti;*
 - ii) mezinárodní spravedlnosti, dobrým sousedským vztahům a usmíření;*
 - iii) decentralizaci a místnímu rozvoji;*
 - iv) cílům v oblasti klimatu, biologické rozmanitosti a životního prostředí, a to zejména sbližováním s normami Unie v oblasti klimatu a životního prostředí a slučitelností se zásadou „významně nepoškozovat“;*
 - v) sociální soudržnosti, včetně pokroku směrem k sociálním a ekonomickým standardům Unie, snižování nerovnosti, rovnosti a začleňování zranitelných skupin;*
 - vi) digitální transformaci, inovacím, vzdělávání, odborné přípravě a zaměstnanosti;*
 - vii) genderové rovnosti a posilování postavení žen a dívek, včetně ochrany a prosazování práv žen a dívek v souladu s akčními plány EU pro genderovou rovnost a příslušnými závěry Rady a mezinárodními úmluvami.*
 - viii) zákazu diskriminace, toleranci a dodržování práv příslušníků všech menšin, včetně etnických a náboženských menšin a LGBTI komunity;*
 - ix) zajištění ochrany oznamovatelů;*
- d) u reformy a investic *právně závaznou* orientační *ex-ante kalkulaci nákladů a měřitelný* harmonogram a předpokládané platební podmínky pro uvolnění finančních prostředků v podobě měřitelných kvalitativních a kvantitativních kroků *v podobě konkrétních cílů a milníků*, které mají být provedeny nejpozději do 31. srpna 2027;
- e) opatření pro účinné monitorování a hodnocení programu reformou příjemcem *s použitím metodik z pokynů pro zlepšování právní úpravy*, včetně *navrhovaných měřitelných kvalitativních a kvantitativních kroků a příslušných ukazatelů* uvedených v odstavci 2, a pro podávání zpráv o něm;
- f) vysvětlení systému příjemce *a plánovaných opatření* pro účinnou prevenci, odhalování a nápravu nesrovnalostí, podvodů, korupce, *korupce na vysoké úrovni*, střetu zájmů, *organizovaného zločinu a praní špinavých peněz* a pro prosazování pravidel kontroly státní podpory *a navrhovaných opatření k odstranění stávajících nedostatků v prvních letech provádění programu reformy*;

- fa) za účelem přípravy, a je-li to možné, i za účelem provádění programů reforem, shrnutí konzultačního procesu vedeného v souladu s vnitrostátním právním rámcem s příslušnými zúčastněnými stranami, včetně vnitrostátních parlamentů, místních a regionálních zastupitelských a dalších orgánů, sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, a popis toho, jak je v programech reforem zohledněn příspěvek těchto zúčastněných stran;*
- fb) opatření, jejichž cílem je zabránit dvojímu financování z nástroje a z jiných programů nebo od dárců Unie, zejména podpory poskytované podle nařízení (EU) 2021/1529;*
- fc) informace o skutečných a plánovaných příspěvcích od jiných dárců;*
- fd) vysvětlení, jak příjemci zajistí odpovídající úroveň ochrany finančních zájmů Unie uplatňováním srovnatelných standardů, jaké jsou stanoveny v nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 a dalších souvisejících právních předpisech Unie;*
- fe) ustanovení usnadňující transparentnost a odpovědnost prostřednictvím snadného přístupu veřejnosti k informacím souvisejícím s rozdělováním prostředků z nástroje;*
- g) veškeré další důležité informace.

- 2a.** *Programy reforem jsou založeny na výsledcích a obsahují ukazatele pro hodnocení pokroku s ohledem na dosažení obecných a specifických cílů uvedených v článku 3. Tyto ukazatele vycházejí z mezinárodně dohodnutých ukazatelů a z již dostupných ukazatelů týkajících se politik příjemců. Ukazatele jsou rovněž v co největší míře v souladu s klíčovými ukazateli výkonnosti obsaženými ve výsledkovém rámci pomoci z nástroje předvstupní pomoci (NPP III), v rámci pro měření výsledků činnosti fondu EFSD+ a v investičním rámci pro západní Balkán a rovněž zahrnují ukazatele o konzultacích a transparentnosti. Ukazatele musí být definovány jako konkrétní, měřitelné, dosažitelné, relevantní a časově vymezené. Každý ukazatel stanoví kvantitativní a kvalitativní prahové hodnoty, aby mohly být podmínky platby považovány za uspokojivě splněné.*
- 2b.** *Komise je zmocněna přijímat akty v přenesené pravomoci, kterými doplní toto nařízení za účelem stanovení společných ukazatelů, které budou použity pro podávání zpráv o pokroku a pro účely monitorování a hodnocení nástroje z hlediska dosahování obecných a konkrétních cílů.*

Článek 14

Posouzení programů reforem Komisí

1. Komise bez zbytečného odkladu posoudí význam, komplexnost a vhodnost programu reforem jednotlivých příjemců, případně změnu tohoto programu. Při provádění posouzení jedná Komise v úzké spolupráci s dotčeným příjemcem a může vznést připomínky, **vyžádat** si doplňující informace **nebo vyžadovat, aby příjemce program přezkoumal nebo upravil.**
2. Při posuzování programů reforem zohlední Komise příslušné dostupné analytické informace o příjemci, odůvodnění a prvky poskytnuté příjemcem podle článku 13, jakož i jakékoli další relevantní informace, jako jsou informace uvedené v článku 11.
3. Ve svém posouzení Komise zohlední zejména tato kritéria:

- a) zda program reforem představuje relevantní, komplexní, soudržnou a přiměřeně vyváženou reakci na ***základě potřeb*** na cíle stanovené v článku 3;
- aa) zda je program reforem a jeho opatření v souladu se zásadami, strategiemi, plány a programy uvedenými v článku 4 a 11;**
- b) zda lze očekávat, že program reforem urychlí pokrok při překonávání sociálně-ekonomických rozdílů mezi příjemcem a Unií, a tím posílí hospodářský, sociální a environmentální rozvoj příjemce, podpoří sbližování se standardy Unie ***nebo sníží nerovnosti a posílí sociální soudržnost***;
- c) zda lze očekávat, že program reforem urychlí přechod příjemců k udržitelným, klimaticky neutrálním a inkluzivním ekonomikám odolným vůči změně klimatu tím, že zlepší regionální propojení, dosáhne pokroku v oblasti souběžné ekologické a digitální transformace, včetně biologické rozmanitosti, ***sníží strategické závislosti*** a podpoří ***výzkum a*** inovace, vzdělávání a rozvoj dovedností a širší trh práce ***se zvláštním zaměřením na mladé lidi***;
- ca) zda jsou opatření začleněná do programu reforem slučitelná se zásadou „významně nepoškozovat“ a „nikoho neopomíjet“;**
- cb) zda lze očekávat, že program reforem podpoří:**
- i) demokratické instituce, řádnou správu věcí veřejných, veřejnou správu a budování kapacit, svobodu sdělovacích prostředků a občanskou společnost;***
 - ii) mezinárodní spravedlnost, dobré sousedské vztahy a usmíření;***
 - iii) decentralizaci a místní rozvoj;***
 - iv) genderovou rovnost a posilování postavení žen a dívek,***
 - v) zákaz diskriminace, toleranci a dodržování práv příslušníků všech menšin, včetně etnických a náboženských menšin a LGBTI komunity;***
 - vi) ochranu oznamovatelů;***
- d) zda lze očekávat, že program reforem dále posílí základní zásady procesu rozšíření vymezené v čl. 3 odst. 2 písm. i);
- e) zda program reforem ***splňuje příslušné předběžné podmínky a platební podmínky***;
- f) zda jsou platební podmínky navržené příjemcem vhodné a ambiciózní, v souladu s posouzením z nejnovějšího balíčku rozšíření a dostatečně smysluplné a jasné, aby v případě jejich splnění bylo možné uvolnit odpovídající finanční prostředky, a zda jsou navržené ukazatele pro předkládání zpráv vhodné a dostatečné pro sledování pokroku dosaženého při plnění obecných cílů a pro podávání zpráv o něm;
- g) zda se očekává, že opatření navrhovaná příjemcem budou účinně předcházet nesrovnalostem, podvodům, korupci a střetům zájmů, ***organizované trestné činnosti a praní špinavých peněz, jakož i účinně vyšetřovat a stíhat trestné činy dotýkající se*** finančních prostředků poskytnutých v rámci nástroje, odhalovat je a napravovat, a zajistí, aby nedocházelo k dvojímu financování z nástroje a jiných programů Unie, ***zejména podpory poskytované podle nařízení (EU) 2021/1259, jakož i od jiných dárců;***

- ga) *zda se očekává, že opatření navrhovaná příjemcem zajistí odpovídající úroveň ochrany finančních zájmů Unie uplatňováním srovnatelných standardů, jaké jsou stanoveny v nařízení (EU, Euratom) 2018/1046;*
- gb) *zda program reforem účinně odráží příspěvky příslušných zúčastněných stran, včetně vnitrostátních parlamentů, místních a regionálních zastupitelských orgánů a úřadů, sociálních partnerů a organizací občanské společnosti.*
4. Pro účely posouzení programů reforem předložených příjemci mohou být Komisi nápomocni *nezávislí* odborníci.
- 4a. *Komise požádá příjemce o přezkum nebo úpravu jeho reforem s cílem řešit potenciální rizika, pokud výsledek jejího posouzení odhalí, že některá nebo všechna kritéria uvedená v čl. odst. 3 nejsou splněna. Takový přezkum bude v souladu s procesem schvalování přeshraničních programů, kterých se příjemci účastní.*

Článek 15

Akt v přenesené pravomoci o doplňkových ustanoveních

1. V případě kladného posouzení **programu** reforem *předloženého* příjemcem v souladu s článkem 14, nebo případně jeho změny předložené v souladu s článkem 16, *je Komise zmocněna přijmout akt v přenesené pravomoci podle článku 26, kterým doplní toto nařízení o ustanovení, která stanoví záležitosti uvedené v odstavcích 2 a 3 tohoto článku.*
2. *Akt v přenesené pravomoci stanoví nezbytné reformy, které má příjemce provést, určí konkrétní investiční oblasti, jež je třeba podporovat, a stanoví podmínky vyplývající z programu reforem, včetně orientačního harmonogramu a milníků a cílů požadovaných pro výplatu částek uvedených v čl. 6 odst. 1 písm. a) a odst. 2. Tento akt v přenesené pravomoci slouží jako zásadní nástroj pro řízení činnosti příjemce směřující k naplnění dohodnutých cílů a zajištění odpovědnosti a pokroku v procesu reforem.*
3. *Akt v přenesené pravomoci rovněž stanoví:*
- a) *orientační výši celkových finančních prostředků, které má příjemce k dispozici, a plánované splátky, které mají být uvolněny, včetně předběžného financování, strukturované v souladu s článkem 13, jakmile příjemce dosáhne uspokojivého splnění příslušných platebních podmínek v podobě kvalitativních a kvantitativních kroků stanovených v souvislosti s prováděním programu reforem;*
 - b) *rozdělení finanční podpory podle splátek na úvěrovou a nevratnou podporu;*
 - c) *lhůtu, do které musí být splněny konečné platební podmínky pro reformy;*
 - d) *opatření a harmonogram pro monitorování a provádění programu reforem, zejména zapojení vnitrostátních parlamentů příjemců a dalších zúčastněných stran, včetně případných opatření nezbytných pro dosažení souladu s článkem 24, a pro podávání zpráv o něm;*
 - e) *ukazatele uvedené v čl. 13 odst. 2 pro posouzení pokroku při plnění obecných a specifických cílů uvedených v článku 3.*
- ea) *posouzení podmínek uvedených v článku 5 ze strany Komise;*

- eb) ujednání o částečných platbách s přesným uvedením podílu každé příslušné platební podmínky v každé splátce, která má být uvolněna;*
- ec) jak se posuzuje zrušení opatření nebo nesplnění podmínek po dokončení nástroje;*
- ed) povinnost příjemce složit finanční záruku přijatelnou pro účetního Komise ve výši 5 % finančního krytí programu reforem, která je vymahatelná na žádost Komise, pokud Komise vyhodnotí, že příjemce po skončení období provádění nástroje zrušil alespoň jedno opatření z programu reforem.*

Článek 16

Změny programů reforem

1. Pokud nebude příjemce v důsledku objektivních okolností nadále schopen zčásti nebo zcela splnit program reforem včetně příslušných platebních podmínek, může navrhnout pozměněný program reforem. V takovém případě může příjemce podat Komisi odůvodněnou žádost o změnu **aktu v přenesené pravomoci** uvedeného v čl. 15 odst. 1.
2. Komise může **po informování Evropského parlamentu a Rady akt v přenesené pravomoci** změnit, zejména s cílem zohlednit změnu dostupných částek v souladu se zásadami podle článku 21.
3. Pokud se Komise domnívá, že důvody předložené příjemcem změnu programu reforem ospravedlňují, posoudí pozměněný program v souladu s článkem 14 a bez zbytečného odkladu může **akt v přenesené pravomoci uvedený** v čl. 15 odst. 1 změnit.
4. V rámci změny může Komise přijmout harmonogramy platebních podmínek až do roku 2028. Tím není dotčena konečná lhůta stanovená v čl. 21 odst. 8.

Článek 17

Smlouva o úvěru, výpůjční a úvěrové operace

1. Za účelem financování podpory v rámci nástroje ve formě úvěrů je Komise zmocněna jménem Unie vypůjčit si potřebné finanční prostředky na kapitálových trzích nebo od finančních institucí v souladu s článkem 220a nařízení (EU, Euratom) 2018/1046.
2. Odchylně od čl. 220 odst. 4 finančního nařízení mohou být výplaty úvěru prováděny prostřednictvím investičního rámce pro západní Balkán jménem příjemce. Částky získané zpět se převedou příjemci.
3. Komise uzavře s příjemcem smlouvu o úvěru. Smlouva o úvěru stanoví maximální výši úvěru, dobu dostupnosti a podrobné podmínky podpory v rámci nástroje ve formě půjček. Maximální doba trvání úvěrů je 40 let od podpisu smlouvy o úvěru.

Doplněním a odchylně od čl. 220 odst. 5 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 musí smlouva o úvěru obsahovat výši předběžného financování a pravidla pro zúčtování předběžného financování. **Komise předá Evropskému parlamentu a Radě současně tyto prvky:**

- a) výši půjčky v eurech;*
- b) průměrnou splatnost půjčky;*
- c) vzorec stanovení ceny a období dostupnosti půjčky;*
- d) maximální počet splátek a jednoznačný a přesný harmonogram splácení.*

Pokud jde o částky úvěrů realizovaných prostřednictvím investičního rámce pro západní Balkán, smlouva o úvěru rovněž:

- a) stanoví, že příjemce neodvolatelně a bezpodmínečně opravňuje Komisi, aby subjektu vynakládajícímu finanční prostředky na jeho žádost vyplatila prostředky, a že Komise je provedením platby tomuto subjektu zproštěna svých platebních povinností vůči příjemci;
- b) stanoví povinnost příjemce nést náklady na provádění a hradit veškeré poplatky splatné v souvislosti s vynakládáním finančních prostředků v souladu s podmínkami dohodnutými mezi Komisí a subjektem vynakládajícímu finanční prostředky.

3a. Posouzení Komise by bylo předáno současně Evropskému parlamentu a Radě.

Článek 18

Tvorba rezerv

1. Podle čl. 211 odst. 1 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 se po zpřístupnění jakýchkoli finančních prostředků podle čl. 6 odst. 3 tohoto nařízení vytvoří rezerva na úvěry podle tohoto nařízení ve výši 9 %. Tvorba rezerv probíhá z finančního krytí uvedeného v čl. 6 odst. 2 písm. a).

Rozpočtové závazky na tvorbu rezerv budou přijaty do 31. prosince 2027. Odchylně od čl. 211 odst. 2 poslední věty nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 se tvorba rezerv provádí postupně a celá částka bude vytvořena nejpozději při úplném vyplacení úvěrů.

2. Tvorba rezerv probíhá prostřednictvím vkladů do společného rezervního fondu **prostřednictvím zvláštní rozpočtové linie**. Může se rovněž vztahovat na úvěry určené na makrofinanční pomoc v souladu s čl. 31 odst. 5 nařízení (EU) 2021/947. Míra tvorby rezerv se přezkoumává přinejmenším **jednou ročně** ode dne vstupu tohoto nařízení v platnost.
3. Komise je zmocněna přijmout akt v přenesené pravomoci v souladu s článkem 26 za účelem změny míry tvorby rezerv při použití kritérií stanovených v čl. 211 odst. 2 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046. **Komise informuje o výsledcích přezkumu Evropský parlament a Radu.**

Článek 19

Provádění investičních projektů a programů v rámci investičního rámce pro západní Balkán

1. Aby bylo možné těžit z finanční podpory EU, která má přilákat další investice, budou investice do infrastruktury podporující programy reforem prováděny prostřednictvím investičního rámce pro západní Balkán.
2. **Akt v přenesené pravomoci** uvedený v článku 15 stanoví výši finančních prostředků, které mají být poskytnuty k využití v rámci investičního rámce pro západní Balkán.
3. Komise bude předkládat příslušné návrhy na investiční projekty nebo programy ke stanovisku provozní rady investičního rámce pro západní Balkán uvedené v čl. 35 odst. 8 nařízení (EU) 2021/947 po přijetí rozhodnutí uvedeného v čl. 21 odst. 3.

4. Alespoň 37 % nevratné finanční podpory poskytnuté prostřednictvím investičního rámce pro západní Balkán bude odpovídat cílům v oblasti klimatu **vypočteným v souladu s přílohou VI nařízení Evropského parlamentu a Rady 2021/241¹**.
5. Financování v rámci nástroje poskytnuté z finančního krytí uvedeného v čl. 6 odst. 2 písm. a) bude po odečtení výše rezerv prováděno formou nepřímého řízení s ohledem na seznam investic a bude postupně poskytováno prostřednictvím příspěvků vyplácených do společného fondu zřízeného v rámci investičního rámce pro západní Balkán pro přijímání příspěvků dárců.
6. Toto financování nebude dostupné pro investice podporované ze společného fondu, dokud nebude přijato rozhodnutí uvedené v čl. 21 odst. 3.
7. Financování v rámci nástroje poskytnuté z úvěrů uvedených v čl. 6 odst. 5 bude zpřístupněno prostřednictvím investičního rámce pro západní Balkán v rámci smlouvy o úvěru mezi Komisí a příjemci v souladu s čl. 17 odst. 2. Dohromady pro všechny smlouvy o úvěru platí, že Komisi může být každý rok podáno nejvýše dvanáct žádostí o vyplacení podpory od správců společného fondu uvedených v čl. 12 odst. 2. Investiční projekty a programy mohou obdržet podporu ze dvou zdrojů financování uvedených v odstavci 1, jakož i z jiných programů a nástrojů Unie, pouze pokud je tato podpora z různých zdrojů, programů a nástrojů doplňková a pokud nepokrývá tutéž nákladovou položku. ***U každého investičního projektu nebo programu Komise předloží operační radě investičního rámce pro západní Balkán podrobné posouzení jeho přidané hodnoty a adicionality, synergií a doplňkovosti s jinými programy Unie, zejména s podporou poskytovanou podle nařízení (EU) 2021/1529, jakož i opatření přijatá s cílem zabránit zdvojení pomoci a dvojímu financování.***

Článek 20

Předběžné financování

1. Poté, co příjemce předloží program reforem Komisi, může požádat o uvolnění předběžného financování ve výši až 7 % celkové částky předpokládané v rámci tohoto nástroje v souladu s čl. 6 odst. 4.
Předběžné financování se neposkytuje v případě nedostatků v kontrolním systému příjemců, které jsou řešeny zvláštními opatřeními v programu reforem, jak je popsáno v čl. 13 odst. 1 písm. f).
2. Komise může uvolnit požadované předběžné financování po přijetí ***aktu v přenesené pravomoci*** uvedeného v článku 15 a poté, co vstoupí v platnost ***rámcová*** dohoda a uvedená smlouva o úvěru. Finanční prostředky budou uvolněny v souladu s čl. 21 odst. 3 první větou a s výhradou dodržení podmínek stanovených v článku 5, ***které Komise výslovně posoudí před přijetím aktu v přenesené pravomoci.***
3. Komise rozhodne o časovém rámci pro vyplacení předběžného financování, které může být vyplaceno v jedné nebo více tranších.

¹ ***Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 057, 18.2.2021, s. 17).***

Článek 21

Posouzení splnění platebních podmínek, zadržování, snižování a přerozdělování finančních prostředků, pravidla pro platby

1. Příjemce dvakrát ročně předloží řádně odůvodněnou žádost o uvolnění finančních prostředků v případě splnění platebních podmínek souvisejících s kvantitativními a kvalitativními kroky.
2. Komise *ve spolupráci s Evropským parlamentem a Radou vypracuje pokyny pro posouzení toho*, zda příjemce uspokojivě splnil platební podmínky stanovené v *aktu v přenesené pravomoci* uvedeném v čl. 15 odst. 1, *a to na základě informací obdržných příjemcem a, jsou-li k dispozici, na základě příslušných údajů předložených orgány členských států, úřadem OLAF a Účetním dvorem*. Uspokojivé splnění těchto platebních podmínek předpokládá, že příjemce nezvrátil opatření týkající se týchž reforem, jejichž uspokojivého splnění dosáhl v předchozích rozhodnutích. Komisi mohou být nápomocni odborníci.
3. Pokud Komise provede kladné posouzení uspokojivého splnění všech příslušných podmínek, přijme bez zbytečného odkladu rozhodnutí povolující uvolnění finančních prostředků odpovídajících těmto podmínkám. *Komise se před přijetím rozhodnutí podělí o své hodnocení a konzultuje je s Evropským parlamentem a Radou*. Toto rozhodnutí v souladu s rozdělením definovaným v čl. 6 odst. 4 stanoví výši finančních prostředků, která bude poskytnuta jako finanční pomoc směřující přímo do vnitrostátního rozpočtu, a částku, která bude uvolněna prostřednictvím investičního rámce pro západní Balkán. Pokud jde o tyto částky, rozhodnutí ustanovuje podmínku uvedenou v článku 12 pro výši finančních prostředků, která bude poskytnuta jako finanční pomoc směřující přímo do vnitrostátního rozpočtu, a předběžné ověření uvedené v článku 12 pro částku, která bude uvolněna prostřednictvím investičního rámce pro západní Balkán.
4. Pokud Komise provede záporné posouzení splnění jakýchkoli podmínek podle předběžného harmonogramu, bude uvolnění finančních prostředků odpovídajících těmto podmínkám zadrženo. *Před přijetím rozhodnutí Komise sdělí své hodnocení Evropskému parlamentu a Radě*. Zadržené částky mohou být uvolněny až poté, co příjemce v rámci následné žádosti o uvolnění finančních prostředků řádně odůvodní, že přijal nezbytná opatření k zajištění uspokojivého splnění odpovídajících podmínek.
5. Pokud Komise dospěje k závěru, že příjemce nepřijal nezbytná opatření ve lhůtě 12 měsíců od počátečního záporného posouzení uvedeného v odstavci 6, sníží částku nevratné finanční podpory a úvěru poměrně k části odpovídající příslušným platebním podmínkám. Během prvního roku provádění platí lhůta v délce 24 měsíců, která se počítá od počátečního záporného posouzení uvedeného v odstavci 6. Příjemce může předložit své připomínky do dvou měsíců od doby, kdy mu Komise sdělí své závěry.
6. Úroky z jakékoli částky odpovídající platebním podmínkám nesplněným do 31. prosince 2028 nenáleží příjemcům a jsou zrušeny nebo se případně vyškrtnou z dostupné částky úvěrové podpory.
7. Komise může snížit částku nevratné finanční podpory, a to i započtením v souladu s článkem 102 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046, nebo úvěru v případě zjištěných případů nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie, které příjemce nenapravit, nebo vážných obav v souvislosti s nimi, nebo v případě závažného porušení povinností vyplývajících z *rámcových* dohod nebo ze smluv o úvěru, a to i na základě informací poskytnutých

úřadem OLAF, *Účetním dvorem nebo na základě zpráv kontrolní komise uvedených v článku 22a. O rozhodnutích je informován Evropský parlament a Rada.*

8. Komise může rozhodnout, že přerozdělí jakoukoli částku sníženou podle odstavců 6 nebo 7 mezi ostatní příjemce podpory z tohoto nástroje tím, že změní *akt v přenesené pravomoci uvedený* v čl. 15 odst. 1. *Komise předá své hodnocení Evropskému parlamentu a Radě před přijetím jakéhokoli rozhodnutí o přerozdělení finanční podpory. Komise použije metodiku uvedenou v příloze 1 a při přerozdělování této finanční podpory zohlední absorpční kapacitu příjemců, přičemž vychází z jasných a transparentních kritérií. Komise rovněž poskytne technickou pomoc při řešení nedostatečné absorpční kapacity příjemců.*
9. Pokud jde o část finančních prostředků z nástroje vyplacených jako finanční pomoc směřující přímo do vnitrostátních rozpočtů příjemců, odchylně od čl. 116 odst. 2 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 začíná platební lhůta uvedená v čl. 116 odst. 1 písm. a) nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 běžet ode dne sdělení rozhodnutí, jímž se povoluje vyplacení prostředků příjemci podle odstavce 4 tohoto článku.
10. Ustanovení čl. 116 odst. 5 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 se nepoužije na platby uskutečněné jako finanční pomoc směřující přímo do vnitrostátních rozpočtů příjemců podle tohoto článku a článku 22 tohoto nařízení.
11. Platba finančních prostředků v rámci tohoto nástroje se provádí v závislosti na dostupných finančních prostředcích *a v souladu s ročním rozpočtovým procesem*. Finanční prostředky se vyplácejí ve splátkách. Splátka může být vyplacena v jedné nebo více tranších.
12. Částka poskytnutá jako finanční pomoc směřující přímo do vnitrostátního rozpočtu se vyplácí na základě rozhodnutí uvedeného v odstavci 3 v souladu se smlouvou o úvěru.
13. Platba podpory v jakékoli výši formou úvěrů, ať už směřující přímo do vnitrostátního rozpočtu, nebo prostřednictvím investičního rámce pro západní Balkán, vyžaduje, aby příjemce předložil žádost o platbu v podobě stanovené ve smlouvě o úvěru.
14. Částka poskytnutá prostřednictvím investičního rámce pro západní Balkán se vyplácí na základě rozhodnutí uvedeného v odstavci 3 po podání žádosti o platbu uvedené v odstavci 13 a po obdržení žádosti o platbu od správců společného fondu zřízeného v rámci investičního rámce pro západní Balkán pro přijímání příspěvků dárců.

KAPITOLA IV

Ochrana finančních zájmů Unie

Článek 22

Ochrana finančních zájmů Unie

1. Při provádění nástroje přijmou Komise a příjemci veškerá vhodná opatření na ochranu finančních zájmů Unie, přičemž zohlední zásadu proporcionality a konkrétní podmínky, za nichž bude nástroj fungovat, podmínky stanovené v čl. 5 odst. 1 a podmínky stanovené ve zvláštních *rámcových* dohodách, zejména pokud jde o předcházení podvodům, korupci, střetu zájmů a nesrovnalostem, jejich odhalování a nápravu, *jakož i vyšetřování a stíhání trestných činů ovlivňujících finanční prostředky poskytované v rámci nástroje*. Každý příjemce se zavazuje k *pevnému*

právnímu rámci pro boj proti podvodům prostřednictvím trestního práva, k provádění účinných a efektivních řídicích a kontrolních systémů a zajistí, aby bylo možno získat zpět neoprávněně vyplacené nebo nesprávně použité částky. Příjemci se rovněž zaváží, že zajistí, aby příslušné vnitrostátní orgány neprodleně vyřizovaly žádosti o vzájemnou právní pomoc a žádosti o vydání podané Úřadem evropského veřejného žalobce a příslušnými orgány členských států, které se týkají trestných činů s dopadem na finanční prostředky poskytnuté v rámci nástroje.

2. *Rámcová* dohoda stanoví následující povinnosti příjemce:

a) pravidelně kontrolovat, zda poskytnuté finanční prostředky byly využity v souladu s platnými pravidly, zejména pokud jde o prevenci, odhalování a nápravu podvodů, korupce a střetu zájmů a nesrovnalostí;

aa) chránit oznamovatele;

b) přijmout vhodná opatření k prevenci, odhalování a nápravě podvodů, korupce, střetu zájmů a nesrovnalostí, *jakož i k vyšetřování a stíhání trestných činů, poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie, odhalovat dvojí financování a zabránit mu* a učinit právní kroky k vymáhání neoprávněně získaných prostředků, a to i v souvislosti s jakýmkoli opatřením pro provádění reforem a investičních projektů nebo programů v rámci programů reforem *a neprodleně přijmout vhodná opatření k vyřízení žádostí o vzájemnou právní pomoc ze strany Úřadu evropského veřejného žalobce a příslušných orgánů členských států týkajících se trestných činů ovlivňujících finanční prostředky v rámci nástroje; případně stanovit povinnost, aby příslušné vnitrostátní orgány nahlásily Úřadu evropského veřejného žalobce veškeré trestné jednání, které má dopad na finanční prostředky v rámci nástroje;*

c) zajistit pro účely odstavce 1 tohoto článku, zejména pro účely kontrol využívání finančních prostředků v souvislosti s prováděním reforem v rámci programů reforem, shromažďování odpovídajících údajů o osobách a subjektech, kterým jsou poskytovány finanční prostředky, *včetně informací o skutečném vlastnictví*, na provádění opatření programu reforem podle kapitoly III, a přístup k nim *v souladu se zásadami Unie pro ochranu údajů a s platnými předpisy pro ochranu údajů;*

d) výslovně oprávnit Komisi, úřad OLAF, Účetní dvůr a případně Úřad evropského veřejného žalobce k výkonu jejich práv stanovených v článku 129 nařízení (EU, Euratom) 2018/1046.

da) vložit všechny informace týkající se provádění projektu, zejména informace o výkonnosti a finančním plnění a o konečných příjemcích, do interoperabilního informačního systému, který poskytne Komise;

db) doplnit žádost o platbu těmito dokumenty:

i) prohlášení vedení, že byly splněny příslušné platební podmínky s podporou finančních prostředků, že informace předložené spolu se žádostí o platbu jsou úplné, přesné a spolehlivé a že zavedené kontrolní systémy poskytují nezbytné záruky, že finanční prostředky byly nebo budou spravovány v souladu se všemi platnými pravidly;

ii) seznam všech opatření pro provádění nástroje, včetně popisu opatření s uvedením celkové částky dodatečného vnitrostátního financování těchto opatření a projektů, případně s uvedením výše prostředků vyplacených v

rámci nástroje a v rámci jiných fondů Unie, včetně prostředků převedených z jiných programů Unie;

iii) shrnutí provedených auditů, včetně zjištěných nedostatků a veškerých přijatých nápravných opatření;

dc) pro účely auditu, kontroly a udělování absolutoria:

i) udržovat a zajišťovat přístup příslušných orgánů Unie, včetně orgánu příslušného k udělení absolutoria, k:

podrobným záznamům o přijatých prováděcích opatřeních, včetně informací o vnitrostátních postupech zadávání zakázek a smlouvách se zprostředkovateli a příjemci, případně s uvedením celkové částky vnitrostátního spolufinancování, jiných vnitrostátních příspěvků nebo jiných příspěvků v rámci nástroje nebo jiných fondů Unie; a

důkazům prokazujícím souvislost mezi přijatými granty, nenávratnou finanční podporou nebo půjčkami a náklady vynaloženými na dosažení ukazatelů.

3. *Rámcová* dohoda rovněž stanoví právo Komise poměrně snížit podporu poskytovanou v rámci tohoto nástroje a získat zpět jakoukoli částku vynaloženou na splnění cílů tohoto nástroje nebo požádat o předčasné splacení úvěru v případech nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie, které nebyly příjemcem napraveny, nebo v případě závažného porušení povinnosti vyplývající z těchto dohod. Při rozhodování o výši zpětného získání prostředků, snížení nebo předčasného splacení dodržuje Komise zásadu proporcionality a přihlíží k závažnosti podvodu, korupce nebo střetu zájmů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie či k závažnosti porušení povinnosti. Příjemce dostane příležitost předložit své připomínky před tím, než se provede snížení nebo než je požádáno o předčasné splacení.
4. Osoby a subjekty vynakládající finanční prostředky v rámci nástroje neprodleně oznámí veškerá podezření na podvody, korupci, střet zájmů, nesrovnalosti *a nesprávný úřední postup* poškozující nebo ohrožující finanční zájmy Unie Komisi a úřadu OLAF, *a to prostřednictvím specializovaného digitálního nástroje opatřeného příslušnými ustanoveními o zárukách ochrany oznamovatelů.*
- 4a. *Provádí se měsíční aktualizace konečných příjemců finančních prostředků z nástroje ve veřejně přístupném jednotném internetovém portálu v souladu se zásadou stanovenou v čl. 4 odst. 7. Komise poskytne příjemcům platformu pro zveřejnění těchto informací a zpřístupní je na interaktivní mapě.*

Článek 22a

Kontrolní komise

1. *Před předložením první žádosti o platbu ze strany příjemců Komise zřídí kontrolní komisi.*
2. *Kontrolní komise se skládá z nezávislých členů jmenovaných Komisí. Komise může k účasti na činnostech kontrolní komise přizvat zástupce členských států a jiných dárců.*
3. *Alespoň pětinu členů kontrolní komise tvoří státní příslušníci příjemců za předpokladu, že mají prokázanou vysokou odbornou způsobilostí a bezúhonností, kteří nemají osobní či profesní vazbu na orgány nebo úředníky příjemců, a*

prokazatelně nezávislí mezinárodní odborníci s prokázanou znalostí hospodářství a politického systému příjemců.

4. *Kontrolní komise vykonává své funkce zcela objektivně a jedná v souladu s nejlepšími platnými mezinárodními postupy a standardy. Jejím jednáním nejsou dotčeny pravomoci Komise, úřadu OLAF, Účetního dvora a případně Úřadu evropského veřejného žalobce.*
5. *Kontrolní komise jmenuje nezávislého externího auditora, který předloží roční prohlášení o věrohodnosti k prohlášením orgánů příjemců připojeným k žádosti o platbu. Schvaluje rovněž roční pracovní plán nezávislého externího auditora.*
6. *Kontrolní komise rozhodne o doporučeních Komise a orgánům příjemců ohledně částek, které mají být získány zpět na základě zjištění nezávislého externího auditora, a informuje o těchto doporučeních Komisi a orgány příjemců.*
7. *Kontrolní komise zajišťuje pravidelný dialog a spolupráci s Evropským účetním dvorem, jakož i s nejvyššími kontrolními institucemi zemí západního Balkánu.*
8. *Při plnění svých úkolů nesmí kontrolní komise, její členové ani zaměstnanci požadovat ani přijímat pokyny od vlády ani jakéhokoli orgánu, instituce nebo jiného subjektu příjemců. Na výběr jejich zaměstnanců, řízení a rozpočet se uplatňují silné záruky nezávislosti.*
9. *Kontrolní komise je nápomocna Komisi v boji proti špatnému hospodaření s finančními prostředky Unie v rámci nástroje, a zejména proti podvodům, korupci, střetu zájmů a nesrovnalostem v souvislosti s jakoukoli částkou vynaloženou na dosažení cílů nástroje.*
10. *Za tímto účelem kontrolní komise pravidelně podává Komisi a příslušným výborům Evropského parlamentu a Rady zprávy o všech zjištěných případech nebo závažných obavách v souvislosti se špatným hospodařením s veřejnými finančními prostředky ve vztahu k jakékoli části vynaložené na dosažení cílů nástroje, včetně údajů o své výkonnosti, a neprodleně jí předává veškeré související informace, které získá nebo o nichž je vyrozuměna. V souladu s čl. 24 odst. 1 nařízení (EU) 2017/1939 podává kontrolní komise Úřadu evropského veřejného žalobce zprávu o jakémkoli trestném jednání, v souvislosti s nímž by mohl tento úřad vykonávat svou pravomoc. Kontrolní komise navíc přijímá doporučení pro příjemce ve všech případech, kdy příslušné orgány příjemců podle jejího názoru nepřijaly opatření k prevenci, odhalování a nápravě podvodů, korupce, střetu zájmů a nesrovnalostí, které ovlivnily řádné finanční řízení výdajů financovaných v rámci nástroje, případně existuje závažné riziko, že by ho ovlivnit mohly, a ve všech případech, kdy zjistí nedostatky ovlivňující koncepci a fungování kontrolního systému zavedeného orgány příjemců. Příjemci taková doporučení implementují nebo poskytnou odůvodnění, proč tak neučinili. Zprávy a informace kontrolní komise se zasílají rovněž úřadu OLAF a případně Úřadu evropského veřejného žalobce a mohou být sdíleny s příslušnými orgány příjemců, zejména v případě, že je třeba, aby tyto orgány přijaly opatření k prevenci, odhalování a nápravě podvodů, korupce, střetu zájmů a nesrovnalostí, včetně jejich plnění, jakož i k vyšetřování a stíhání trestných činů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie.*
11. *Kontrolní komise má přístup k informacím, databázím a registrům, které potřebuje k plnění svých úkolů. Rámcová dohoda uvedená v článku 9 stanoví pravidla a podrobnosti pro přístup kontrolní komise k příslušným informacím a pro poskytování příslušných informací ze strany příjemců kontrolní komisi.*

12. ***Kontrolní komise může být nápomocna Komisi při podpoře příjemců při budování kapacit v oblasti boje proti špatnému hospodaření s veřejnými finančními prostředky.***
13. ***Činnost kontrolní komise je financována podle čl. 6 odst. 2 písm. b), včetně financování jmenovaného nezávislého externího auditora.***

Článek 23

Úloha vnitrostátních vnitřních systémů a vnitrostátních auditních orgánů

1. Pokud jde o část finančních prostředků z nástroje vyplacených jako finanční pomoc směřující přímo do vnitrostátních rozpočtů příjemců, Komise se spoléhá na stávající a zlepšené systémy vnitřní kontroly příjemců, včetně vnitrostátních auditních orgánů a případně koordinačních služeb pro boj proti podvodům jednotlivých příjemců zavedených v rámci nástroje předvstupní pomoci, ***jakož i na místní občanský dohled, který usnadňuje opatření pro zajištění transparentnosti v souladu se standardy EU.***
Programy reforem upřednostní v prvních letech provádění reformy týkající se kapitoly jednání 32, zejména v oblasti řízení veřejných financí a vnitřní kontroly, jakož i boje proti korupci, dále kapitol 23 a 24, zvláště pokud jde o soudnictví, korupci a organizovanou trestnou činnost, a kapitoly 8, především v oblasti kontroly státní podpory.
2. Příjemci neprodleně oznámí kontrolní komisi a Komisi veškeré nesrovnalosti, včetně podvodů, které se staly předmětem prvotního odhalení ve správním nebo soudním řízení, a průběžně ji informuje o vývoji správních a právních řízení v souvislosti s těmito nesrovnalostmi. Tato hlášení se podávají elektronicky za použití systému pro řízení nesrovnalostí zřízeného Komisí.
3. Subjekty uvedené v odstavci 2 udržují pravidelný dialog s ***kontrolní komisí***, Evropským účetním dvorem, úřadem OLAF a případně s Úřadem evropského veřejného žalobce.
4. Komise může provádět podrobné přezkumy systémů s ohledem na plnění vnitrostátního rozpočtu na základě posouzení rizik a dialogu s vnitrostátními auditními orgány a vydávat doporučení ke zlepšení těchto systémů ***po konzultaci s kontrolní komisí***.
5. Komise může přijímat doporučení příjemci ve všech případech, kdy příslušné orgány podle jejího názoru nepřijaly nezbytná opatření k prevenci, odhalování a nápravě podvodů, korupce, střetu zájmů a nesrovnalostí, které ovlivnily řádné finanční řízení výdajů financovaných v rámci nástroje, případně existuje závažné riziko, že by ho ovlivnit mohly, a ve všech případech, kdy zjistí nedostatky ovlivňující koncepci a fungování kontrolního systému zavedeného orgány. Dotčený příjemce tato doporučení provede nebo poskytne odůvodnění, proč tak neučinil.

KAPITOLA V

Monitorování, podávání zpráv a hodnocení

Článek 24

Monitorování a podávání zpráv

1. Komise sleduje provádění nástroje a měří dosažení cílů stanovených v článku 3. Monitorování provádění probíhá cíleně a je přiměřené vzhledem k činnosti prováděným v rámci nástroje. Očekává se, že ukazatele uvedené v čl. 13 odst. 2 přispějí k monitorování nástroje ze strany Komise.
2. **Rámcová** dohoda uvedená v článku 9 stanoví pravidla a podmínky, za nichž mají příjemci podávat zprávy Komisi pro účely odstavce 1.
3. Komise předkládá Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu o pokroku při plnění cílů tohoto nařízení **a dodržování obecných zásad uvedených v článku 4. Tato zpráva obsahuje posouzení adicionality a přidané hodnoty nástroje, posouzení synergií a doplňkovosti mezi podporou, na niž se vztahuje nástroj, a nařízením (EU) 2021/1529 pro každý z obecných a specifických cílů uvedených v článku 3 tohoto nařízení, jakož i popis ujednání a opatření přijatých Komisí k zamezení dvojího financování s cílem chránit rozpočet Unie.**
4. Komise poskytuje zprávu uvedenou v odstavci 3 výboru uvedenému v článku 27.

Článek 24a

Srovnávací přehled nástroje

1. **Komise vytvoří srovnávací přehled výsledků nástroje (dále jen „srovnávací přehled“), který bude zobrazovat pokrok v provádění programů reforem příjemců v každém z cílů uvedených v článku 3. Srovnávací přehled představuje systém vykazování výkonnosti tohoto nástroje.**
2. **Komisi je svěřena pravomoc přijmout v souladu s článkem 26 akt v přenesené pravomoci, jímž doplní toto nařízení stanovením podrobných prvků srovnávacího přehledu s cílem zachytit pokrok při provádění nástroje podle odstavce 1 tohoto článku.**
3. **Srovnávací přehled bude funkční do prosince 2024 a Komise ho bude průběžně aktualizovat, jakmile budou k dispozici informace o výkonnosti a další důležité dokumenty popsané v článku 24a odst. 4. Srovnávací přehled se zpřístupní veřejnosti na internetových stránkách nebo internetovém portálu.**
4. **Ve srovnávacím přehledu jsou rovněž uvedeny klíčové dokumenty, jako jsou programy reforem, hodnocení programů reforem Komisí, žádosti o platbu od příjemců, hodnocení Komise týkající se splnění platebních podmínek, rozhodnutí k programům reforem a rozhodnutí o schválení uvolnění finančních prostředků.**
5. **Ve srovnávacím přehledu jsou rovněž uvedeny informace o konečných příjemcích finančních prostředků z tohoto nástroje.**

Článek 25 Hodnocení nástroje

1. Komise po 31. prosinci 2027, nejpozději však do 31. prosince 2031, provede hodnocení tohoto nařízení ex post *prostřednictvím nezávislého externího hodnocení*. Toto hodnocení ex post posoudí příspěvek Unie k dosažení cílů tohoto nařízení. ***Komise přitom náležitě zohledňuje návrhy Evropského parlamentu nebo Rady na toto nezávislé externí hodnocení.***
2. Toto hodnocení ex post využívá zásady osvědčených postupů Výboru pro rozvojovou pomoc OECD a jeho účelem je stanovit, zda byly splněny dané cíle, a navrhnout doporučení pro zlepšení budoucích akcí.

Komise sdělí poznatky a závěry tohoto hodnocení ex post spolu se svými připomínkami a navazujícími opatřeními Evropskému parlamentu, Radě a členským státům. Toto hodnocení ex post může být na žádost členských států ***nebo Evropského parlamentu*** projednáno. Výsledky slouží jako podklad při přípravě budoucích programů a akcí a při přidělování zdrojů. Toto hodnocení ex post a navazující opatření se zveřejní.

Komise do procesu hodnocení financování z prostředků Unie podle tohoto nařízení ve vhodném rozsahu zapojí všechny relevantní zúčastněné strany, včetně příjemců, sociálních partnerů, organizací občanské společnosti a ***regionálních a*** místních orgánů, a ve vhodných případech může usilovat o provedení společných hodnocení s členskými státy a jinými partnery s úzkým zapojením příjemců.

KAPITOLA VI

Závěrečná ustanovení

Článek 26 Výkon přenesené pravomoci

1. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci ***uvedené v člancích 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21 a 24*** je svěřena Komisi za podmínek stanovených v tomto článku.
2. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci uvedená v článku 18 je svěřena Komisi na dobu ***čtyř let počínaje sedmi dny po dni*** vstupu tohoto nařízení v platnost. ***Komise vypracuje zprávu o přenesení pravomoci nejpozději devět měsíců před koncem tohoto čtyřletého období. Přenesení pravomoci se automaticky prodlužuje o stejně dlouhá období, pokud Evropský parlament ani Rada nevysloví proti tomuto prodloužení námitku nejpozději tři měsíce před koncem každého z těchto období.***
3. Evropský parlament nebo Rada mohou přenesení pravomoci uvedené v článku 18 kdykoli zrušit. Rozhodnutím o zrušení se ukončuje přenesení pravomoci v něm určené. Rozhodnutí nabývá účinku prvním dnem po zveřejnění v Úředním věstníku Evropské unie nebo k pozdějšímu dni, který je v něm upřesněn. Nedotýká se platnosti žádných již platných aktů v přenesené pravomoci.
4. Před přijetím aktu v přenesené pravomoci Komise vede konzultace s odborníky jmenovanými jednotlivými členskými státy v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě o zdokonalení tvorby právních předpisů ze dne 13. dubna 2016.

5. Přijetí aktu v přenesené pravomoci Komise neprodleně oznámí současně Evropskému parlamentu a Radě.
6. Akt v přenesené pravomoci přijatý podle článku 18 vstoupí v platnost pouze tehdy, pokud proti němu Evropský parlament ani Rada nevysloví námitky ve lhůtě **dvou měsíců** ode dne, kdy jim byl tento akt oznámen, nebo pokud Evropský parlament i Rada před uplynutím této lhůty informují Komisi o tom, že námitky nevysloví. Z podnětu Evropského parlamentu nebo Rady se tato lhůta prodlouží o **dva měsíce**.

Článek 27

Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen výbor. Tento výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.
2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.

Článek 27a

Parlamentní kontrola

1. ***Evropský parlament a Komise vedou pravidelný dialog s cílem zajistit parlamentní dohled a kontrolu nad tímto nástrojem. Tento dialog bude veden v rámci stávajícího geopolitického dialogu na vysoké úrovni o provádění nástroje předvstupní pomocí (NPP III), aby byla zajištěna provázanost obou nástrojů. Tento dialog umožní výměnu informací s Evropským parlamentem o stavu provádění nástroje a programů reform. Dialog se koná nejméně třikrát ročně ve vhodných okamžicích prováděcího cyklu. Před každým dialogem Komise předloží Parlamentu:***
 - a) *stav pokroku při provádění nástroje, zejména reformních programů a souvisejících investic a reform, jakož i rámcových dohod;*
 - b) *programy reform, jejich posouzení Komisí a případné změny programů reform;*
 - c) *stav plnění příslušných milníků a cílů;*
 - d) *informace o zadržování a pozastavení plateb, jakož i snižování a přerozdělování finančních prostředků, včetně veškerých předložených připomínek a nápravných opatření přijatých příjemci k zajištění uspokojivého plnění milníků a cílů;*
 - e) *posouzení doplňkovosti mezi NPP III a nástrojem pro každé z opatření;*
 - f) *nejnovější podrobné finanční programy a veškeré další související dokumenty nástroje i NPP III, aby bylo možné provést soudržnou kontrolu obou nástrojů pro příjemce.*
 - g) *hlavní zjištění monitorovacích činností definovaných v tomto nařízení, včetně výroční zprávy uvedené v článku 24;*
 - h) *veškeré další důležité informace a dokumentace v souvislosti s prováděním tohoto nástroje.*
2. ***Evropský parlament se může v usneseních vyjádřit k záležitostem uvedeným v odstavci 1.***
3. ***Komise zohlední veškeré prvky vyplývající z názorů vyjádřených v rámci pravidelného dialogu, včetně případných usnesení Evropského parlamentu.***

4. ***Jako podklad pro dialog může sloužit srovnávací přehled uvedený v článku 24a.***

Článek 28

Informace, komunikace a publicita

1. K zajištění viditelnosti financování z prostředků Unie Komise ***a delegace Evropské unie v zemích příjemců realizují*** komunikační činnosti pro finanční podporu plánovanou v programech reforem, mimo jiné prostřednictvím společných komunikačních činností s příjemci. Komise ***zajistí***, aby podpora v rámci tohoto nástroje byla uznána a bylo o ní informováno prostřednictvím prohlášení o financování. ***Činnosti financované v rámci nástroje podléhají požadavkům stanoveným v Příručce pro komunikaci a zviditelnění v rámci vnější činnosti Unie. Komise přijme pokyny pro projekty financované Unií ohledně viditelnosti a komunikačních činností pro každého příjemce.***
2. Příjemci finančních prostředků Unie, ***zejména vládní a jiné veřejné orgány, aktivně a transparentně*** uvádějí původ těchto prostředků a zajišťují jejich viditelnost, případně i vyobrazením loga Unie a uvedením vhodného prohlášení o financování ve znění „financováno Evropskou unií“, zejména při propagaci akcí a jejich výsledků, tím, že poskytují, ucelené, účinné a přiměřené informace různým cílovým skupinám, včetně sdělovacích prostředků a veřejnosti.
- 2a. ***Budoucí přístup příjemců k financování Unie je podmíněn splněním kritérií viditelnosti stanovených v odstavci 2.***
3. Komise provádí informační a komunikační činnosti týkající se tohoto nástroje, akcí uskutečněných v jeho rámci a dosažených výsledků. Finanční zdroje přidělené na tento nástroj rovněž přispívají k institucionální komunikaci politických priorit Unie, pokud tyto priority souvisejí s cíli uvedenými v článku 3. ***Komise přijme opatření k posílení strategické komunikace a veřejné diplomacie za účelem informování o hodnotách Unie a zdůraznění přidané hodnoty podpory Unie.***
- 3a. ***Informování, komunikace a viditelnost se poskytují v přístupném formátu v souladu s článkem 9 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením a harmonizovanými právními předpisy Unie, zejména směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2019/882¹.***

Článek 29

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

¹ ***Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb (Úř. věst. L 151, 7.6.2019, s. 70).***

V Bruselu dne ...

*Za Evropský parlament
předsedkyně*

*Za Radu
předseda nebo předsedkyně*

PŘÍLOHA

Metodika přidělování celkových zdrojů na příjemce

Příděl každého příjemce se vypočítá v souladu s následujícími kroky na základě údajů za referenční rok:

Krok 1: určení klíče pro přidělování prostředků podle počtu obyvatel na základě poměru počtu obyvatel příjemce k celkovému součtu jednotlivých počtů obyvatel v regionu západního Balkánu;

Krok 2: určení klíče pro přidělování prostředků podle HDP na základě poměru průměrného HDP na obyvatele v regionu západního Balkánu k HDP na obyvatele příslušného příjemce a vyděleného součtem daných šesti poměrů;

Krok 3: kombinace procentních vah každé země pro počet obyvatel v kroku 1 a HDP na obyvatele v kroku 2 s váhovým faktorem 60 % počtu obyvatel a 40 % HDP na obyvatele.